mele sînt aprobate şi perfecţionate în Statul Major care, după modesta mea părere, înseamnă numai Colonelul. El este comandantul unic, ceilalţi fiind marionete.
În sfîrşit, după cele patru luni, în care ultima săptămînă este de readaptare (li se dă drumul şi în orăşelul-anexă al Centrului ca să nu mai găseşti un loc la vreo masă de crîşmă), cînd vine reprezentantul Guvernului să le înmîneze repartiţiile la viitoarele lor locuri de muncă, băieţii sînt cu totul alţi oameni decît epavele venite. Tunşi, bărbieriţi, graşi şi frumoşi, curaţi şi parfumaţi, călcaţi la dungă şi blînzi. Se pare că în caz de „Doamne, fereşte!", cineva, undeva, poate declanşa violenţa acumulată şi ascunsă în subconştientul paşnicilor cetăţeni ai Exteriorului. După calculele Maiorului, cam un sfert din băieţii valizi ai Planetei au urmat asemenea programe intensive de pregătire (de 2 sau 4 luni) şi au rămas cu ceva ascuns în străfundurile creierelor lor...
Aşa ar fi trebuit să ne explice cineva şi nouă, de la bun început, care-i mersul în C.L.S.A.

Muzele se... amuză

Generalul de Gaulle, împreună cu ministrul culturii, André Malraux, vizita o galerie din Paris.
— Aha, spune de Gaulle, arătînd spre o pînză pe perete, acesta este un Matisse.
— Nu, domnule, îi răspunde Malraux, este un Monet.
— Atunci acesta trebuie să fie un Cezanne — îşi dădu cu părerea generalul, cînd intrau într-o altă încăpere.
— Din nou greşiţi, domnule general, este un Utrillo.
Disperat, de Gaulle strigă:
— N-o să mă mai prosteşti de data asta. Acesta este un Picasso.
— Nu, nu, domnule general, a replicat întristat Malraux, de data aceasta este o oglindă!..

Un general invită la cină pe Anatole France. Cu acest prilej, generalul solicită scriitorului un autograf. Acesta i-a scris: „Bucătăria franceză este cea mai bună din lume şi gloria ei va creşte şi mai mult, atunci cînd omenirea înţeleaptă va pune frigarea mai presus de spadă".

Odată, tragedianul francez Talma (1763—1826), actorul preferat al lui Napoleon I, fiind prezent la un proces în calitate de martor declară că el este cel mai bun artist al vremii sale.
Aflînd de asta, unul dintre prietenii artistului îi reproşă acestuia lipsa de modestie. Talma îi răspunse:
— Mie însumi mi-a fost ruşine să vorbesc astfel, totuşi nu puteam face altfel: eram sub prestare de jurămînt.

Tristan Bernard povestea: în trecere prin Marsilia, m-am trezit într-o zi fără portofel. Necăjit, m-am dus la primul post de poliţie şi am declarat paguba:
— Mi s-a furat, probabil, mi-am dat eu cu părerea, vorbindu-i comisarului despre dispariţia obiectului.
— Vom face tot ce e posibil ca să descoperim hoţul — mă asigură el.
La hotel, însă, mi-am găsit portofelul sub pernă, îl uitasem de dimineaţă. Am telefonat imediat comisarului.
— Prea tîrziu, îmi răspunse acesta. L-am arestat pe hoţ!

PARTEA A TREIA

1. Paznicul rîdea cu lacrimi în faţa monitorului unui Computer-Entertainment care-i spunea bancuri cifrice.
Tentaţia era prea mare, aşa că, după ce m-am asigurat că nu sînt supravegheat, am intrat în biroul pustiu al Comandantului. Ce poate defini mai bine personalitatea unui bărbat decît acţiunile sale? Bineînţeles că sertarele biroului, nu? Oare paznicul ar zîmbi măcar la o asemenea glumă?
În sertare - o ordine desăvîrşită. Am început să umblu atent: teanc de reviste militare, fotografii caroiate provenite de la misiuni spaţiale în care recunosc C.L.S.A. noastră dragă, informări ale cîinilor privind acte de indisciplină ale subordonaţilor. Iată că şi eu sînt dat în gît deoarece am provocat ilaritate cu glume vulgare printre fetele (drăguţele) de la Complexul de multiplicare a mutaţiilor negative. Mergem mai departe. Proiectul programului de instrucţie pentru luna următoare, cu tăieturi roşii ale Colonelului, fişa celui mai obtuz coleg al meu pe care Colonelul a scris: „Propozabil pentru A.14.C.", cîteva schiţe indescifrabile. Într-un alt teanc de reviste militare, iată o surpriză! Pin-up-uri, femei de hîrtie ieftine, obiecte de plăcere inofensive. Iată unde se află momeala publică, posterele tentante cu fete goale. Care era oare raportul pe care bărbatul acesta impenetrabil, ascetic, îl avea cu aceste frumoase de hîrtie? Iată-l închis în biroul său din centrul Centrului, cerînd să nu fie deranjat, cu revistele în sertar, răsfoindu-le tăcut şi bucurîndu-se de nuditatea fără probleme a unor mediteraneene care, după anul de editare al revistelor, acum sînt în nefiinţă, ori pe jumătate aparatură ajutătoare. Între timp, soldăţeii se băteau în răcnete de groază cu fantome holografice.
Fiamanetta Flamini (18 anni). Bellissima biondina
seno - 10
gambe - 10
sex-appeal - 10
popolarità - 8 e in aumento
Soldăţeii intrau pînă-n gît în mlaştina puturoasă, iar noi le pregăteam capcane cu săgeţi paralizante.

Sonia Viviani (27 anni). Nuda e super-stilizzata in alcune scene da „Carnalita" che oggi si può vedere su molti network privati

seno - 10 e lode
gambe - 10
sex-appeal - 10 e
popolarità - 10 e in continuo aumento

Între timp, în „Măcelărie" se tăiau gîturi și se scoteau ochi într-o infernală împușcare cu suc de roșii călduț, băieții înnebuniți se ascundeau și, cu ochii ieșiți din orbite, urlau atacînd manechine mișcătoare.

Femmi Benussi (39 anni). Molto sensuale, labbra piene, equardo limpido, figura „ricca" e rotondissima

seno - 9
gambe - 10 e
sex-appeal - 10
popolarità - 10

Între timp îmi trag masca de gaze nu înainte de a-mi rupe nasul cu mirosul pestilențial din sectorul C, în zona „Vomitoriului", unde soldățeii își varsă și mațele din ei.

Iarăși mă întreb ce vîrstă are Colonelul. Am avut ocazia să-l surprind, să-l cercetez mai îndeaproape. Osificat, cristalizat, mineralizat, mîinile cu degete rigide, fața ca o mască, pe piele pistrui, pete care acuză dereglări netratabile ale ficatului. Din portretul adunat de la ceilalți: mare parte din femeile Centrului îl adulează, acest colonel find un bărbat ideal, simbol al ideii de bărbat. Pentru ofițeri, dincolo de frica pe care le-o impune, un model perfect (habar n-au ei că un asemenea model nu admite emuli). Pentru marea majoritate, comandant drept, corect, impenetrabil și inabordabil în problemele personale, dușman al flecărelii, nelăsîndu-se atras de nimic și netolerînd nimic din ceea ce ar putea atenta la litera Regulamentului. Era omul Regulamentului.

Răsfoiesc plin de curiozitate Regulamentul arhaic ce își avea locul său pe marginea biroului impozant. Aceleași pagini, aceleași paragrafe, nici o subliniere, nimic deosebit. Aceleași reguli de bun simț militarizat și aceleași absurdități. Cum poți vorbi de libertate și democrație într-o instituție anacronică osificată, bazată doar pe executarea ordinelor? Totuși este ceva putred în Danemarca (oare ochelaristul ăla de paznic, sau ofițer de serviciu, ce naiba mai este, a auzit de Hamlet?). Eu cred că nu se poate trăi exact în litera unui singur Regulament, fie el și perfect.

Bănuiala pe care vreau să mi-o transform în convingere acum, cotrobăindu-l în bîrlog, începe să mi se confirme. În viața ascetică pe care Colonelul o afișa, un ochi perspicace și indisciplinat a început să găsească fisuri. Peretele din fața biroului era un imens ecran plat. Nu putea să-și pună casete decoltate?

Nu putea și asta nu fiindcă ar fi interzis de Regulament, ci din simplul motiv că memoria player-ului îi putea oricînd juca un renghi neplăcut. Eram sigur că nu aș fi găsit nimic compromițător scotocind în memoria robotului-secretar. Motivul erau revistele îngălbenite cu muieri goale, acum moarte. Bătrînul trăia în timpul trecut, cred că are peste o sută de ani.

Auzisem în Centru vorbindu-se cu mare simpatie despre un fost locțiitor al Colonelului pe care acesta îl expulzase în mod exemplar după o judecată manevrată abil în Consiliul de Onoare al Ofițerilor Superiori. Tipul era atît de inteligent încît putea să tenteze și un Telecomputer. Expulzarea lui se pare că a generat interdicția încorporării în S.S.A.S. a celor din Exterior, cu un mic amendament de care am beneficiat eu. Oricum, legenda locțiitorului se perpetua în folclorul civililor din Centru fiindcă acesta fusese unicul care reușise să-l înfrunte și să-l discrediteze pe Colonel. Oare ce a văzut locțiitorul după masca impenetrabilă a bătrînului?

Maiorul îmi povestise cu entuziasm despre locțiitor. Era un as în materie de tot ce însemna A.I. (Artificial Intelligence). Concepuse și construise roboți care înțelegeau și răspundeau gesturilor umane, chiar și celor mai intime (omenești?). De 1 aprilie, o sărbătoare ignorată în C.L.S.A., îi montase șefului un asemenea senzor în closet și astfel, citindu-i anumite gesturi finale, Colonelul nu a mai trebuit să acționeze vreo pîrghie clasică pentru declanșarea apei. Acesta, fiind convins că i s-a defectat instalația sanitară, a chemat Echipa de instalatori, care a descoperit și anihilat păcăleala.

– L-ai cunoscut personal?
– Sigur că da, eram buni amici!
– Puneai stiloul pe masă cînd vorbeai cu el?
– Bineînțeles!
– Aha!
– Ce înseamnă „aha!", crocodile?
– Păi înseamnă o iluminare, se numește „momentul Aha", așa îi spunea un oarecare K. Bühler.

Să mai căutăm cu grijă. Într-un sertar – baterii de la bursa neagră pentru aparatele ajutătoare, cîteva cutii cu medicamente, un miros grețos de babă care, combinat cu mirosul dezagreabil al fotoliului, mă determină să mă ridic. Inspirat, fiindcă al șaselea simț mă anunță că, în spatele unei uși mascate în peretele de lîngă ecran, cineva se pregătește să intre. Din cîțiva pași sînt în fața ușii care glisează prea încet. Mă strecor afară cuprins de o panică cenușie. Cînd trec pe lîngă ușa paznicului cu ochelari, aud vocea gravă a Colonelului:

– Sînt probleme?
– Raportez, nici o problemă deosebită.

Dar în aceeași secundă, sistemul de alarmă se declanșează cu o violență care mă îngheață.

2. Confuzia era clară. Cei trei se despărțiseră luînd-o fiecare în altă direcție, așa că iată-mă pierzînd avantajul cîștigat cu atîta trudă. M-am așezat pe un fel de statuetă grotescă ce „înfrumuseța" curtea la intrarea în „Zona S". Un om ghemuit cu genunchii la gură și cu o moacă îngrozită. În această poziție (așezat pe statuie), de critic de artă, mi-am încheiat catarama bocancilor etanși. Se întunecase de tot, era o noapte ideală pentru furat găini – vorbele Maiorului începuseră să-mi invadeze și mie limbajul. Încă mai simțeam îmbrățișarea și sărutul fierbinte al Ellei. Un sărut fierbinte, de femeie care plînge aburind ochii și gura.

Urletul isteric al sirenelor de alarmă mă paralizase cîteva clipe, apoi am raționat și acționat. „S.Ex.P.-14" era foarte aproape, așa că ecusonul meu și-a făcut datoria, ușa deschizîndu-se și închizîndu-se ușor în urma mea. Înlocuisem cu ajutorul neprețuit al Maiorului celula de pe ecuson, o celulă de tip „L", cu una de tip „A" a unui

ecuson de liberă trecere în fața căruia se deschideau aproape toate ușile Centrului. Era un fel de „iarba fiarelor" pentru care aș putea fi judecat oricînd în „Consiliul de Onoare al ofițerilor Inferiori".

Culmea. Țepoasa cea dragă era în laborator și nu trebuia să joc teatru ca să-i cer cît mai convingător cu putință o mînă de ajutor. N-am apucat să deschid gura, că s-a aruncat de gîtul meu, m-a sărutat și a început să dea apă la șoareci. Se pare că era mai speriată ca mine.

- Știi tot? m-a întrebat.

- Ce să știu?

- Despre fratele meu... trebuie să mă ajuți, dragule, nu vreau să i se întîmple ceva rău, numai tu mă poți ajuta, numai tu...

Am așezat-o încetișor și cu părere de rău pe fotoliu, i-am șters cu batista mea proprie obrajii și ochii, rugînd-o să-mi explice cît mai concis care-i mersul. Simțeam că treaba-i groasă, și chiar și era.

Fratele ei fusese încorporat în urmă cu vreo trei săptămîni. Se droga, și toate încercările familiei de a-l aduce pe calea cea bună eșuaseră. Înainte de încorporare, ea îi povestise cîte ceva despre C.L.S.A., deci el știa mai multe decît ceilalți. Se pare că împreună cu încă doi recruți au reușit să evite amorfizarea mimînd doar privirea fixă și toate celelalte manifestări anormale care mie, ca ofițer-instructor, mi se păreau normale la aceşti anormali. (Dacă stau să mă gîndesc la fluxul primirii și prelucrării recruților, evitarea amorfizării mi se pare acum incredibil de ușor de realizat).

De aproape 30 de minute nu se mai știe nimic de cei trei, se crede că au dezertat, acesta fiind de fapt și motivul alarmării. Privesc la ceasul dăruit de Ella 3. Printre altele văd că sînt de 4 minute în laboratorul iubitei mele. Perfect! O sărut, mă îndrept către ușă, mă întorc și fac de trei ori: hu!, hu!, hu! bătîndu-mă cu pumnii în piept. Ușa se deschide și, așa cum am calculat, nimeresc la un pas de grupul colegilor mei care tocmai sînt invitați în biroul Colonelului. Îmi verific nasturii și intru ultimul.

3. Fulgere, tunete, averse, tensiuni și cîteva erupții vulcanice au căzut peste capul plecat al bietului meu coleg obtuz, a cărui fișă din sertarul Colonelului era mîzgălită de acesta cu „Propozabil pentru A.14.C". Cei trei dezertori erau din subunitatea lui, iar el se dovedise un incapabil, un incompetent, un dus de nas de trei amărîți, de trei puști cu un Q.I. mai mare decît un absolvent de S.S.A.S.

Noi ceilalți asistam tăcuți la spectacol pînă cînd Colonelul s-a terminat. Arăta rău. Cearcăne vinete se prelingeau de sub ochi pe obrajii cenușii. Spre surprinderea noastră, s-a calmat brusc, s-a așezat în fotoliul în care șezusem eu cu cîteva minute mai înainte și a cerut prin interfon datele celor trei. Prima figură apărută pe ecran era aceea a fratelui Ellei. M-a deranjat asemănarea izbitoare cu soru-sa. Parcă mă sărutasem cu el. Date, apoi figurile celorlalți cu date. Apoi direcțiile probabile de deplasare, după care ecranul s-a stins.

- Am ordonat încetarea alarmei în toată Marea Unitate, ne anunță cu voce gravă Colonelul.

JURĂ-I DRAGOSTE

- Suzy Woolner, vrei să-l iei de bărbat pe Tod Pole, aici de față, și promiți că-i vei fi credincioasă toată viața ta?

- Ham, ham!

- Tod Pole, vrei s-o iei de soție pe Suzy Woolner, aici de față, și promiți că-i vei fi credincios toată viața?

- Ham!

În răspunsurile acestea ciudate adresate pastorului Michael Harman nu trebuie căutată nici ironia, nici indiferența. Ele sînt rezultatul enervării rău ascunse a ambilor îndrăgostiți: cîinele Tod Pole și cățeaua Suzy Woolner. Pastorul Michael Harman a unit prin căsătorie nu numai perechi de cîini, dar a avut deja ocazia să consfințească căsătoria unor urangutani, pești și papagali. Încheierea unei căsătorii între animale costă 25 de dolari, în timp ce la oameni se percep 75 de dolari.

În California de est căsătoriile dintre animale se bucură de o popularitate din ce în ce mai mare. S-a înființat chiar un birou matrimonial special cu denumirea „Dragostea în lesă". Întreprinderea este atît de lucrativă încît de pe o zi pe alta se așteaptă apariția unor noi filiale ale sale... Pentru numai 1500 de dolari ea furnizează îmbrăcămintea nupțială, asigură șampania, tortul și garantează prezența pastorului...

S-a auzit parcă o expirație de ușurare, repede falsificată de același glas:

- Dumneavoastră rămîneți în stare de alarmă, fiindcă dumneavoastră îi veți prinde sau nimici. Sînt înarmați, asta nu o știm decît noi, deci, în caz de forță majoră, puteți folosi focul armamentului din dotare. Considerați-vă în aplicație, fiindcă după modul cum veți acționa, o să primiți calificative, care sînt convins că nu vă sînt indiferente. Vă urez succes!

L-am privit pe colegul pe capul căruia căzuse mînia Colonelului. Era hotărît să-i ucidă. Ceilalți, din spirit de castă, aveau în priviri aceeași hotărîre. Era groasă. Am luat-o la fugă să ne echipăm în ținuta de crocodili. Cu multă durere în suflet am fost obligat să cobor pe scări, să le blochez liftul între etaje la colegii mei criminali, să le amestec bocancii, să-mi iau țoalele în brațe și să înțepenesc cu un simplu bold ușa glisantă de la vestiare. Nu era loial, așa că pe tot acest itinerar am avut îngrozitoare mustrări de conștiință.

4. M-am ridicat, am făcut cîțiva pași hotărît să apelez la intuiție, cele trei perechi de urme alcătuind o trifurcație cam dubioasă, dar cineva sau ceva îmi privea ceafa. M-am aruncat fulgerător pe burtă, schimbîndu-mi frontul din zbor. O chestie de mare maestru, dar țeava pistolului meu a descoperit cu uimire „Ghebosul". Am început să-i bîjbîi cu degetele figura îngrozită pînă cînd am găsit pe ce să apăs și cutia craniană s-a rabatat cuminte. Conectînd la memoria camerei TV montate în monstru ceasul dăruit de Ella 3, am reușit să văd pe ecranul micuț ce a băgat la cutiuță

„Inghesuitul" cu vreo 45 de minute în urmă. Deci, în mod cu totul surprinzător, cei trei nu erau nici speriați, nici hăituiți, nici nu gîfîiau, nici nu păreau ei să caute cu disperare droguri. Echipați regulamentar, înarmați binișor, grași și frumoși, băieții arătau a profesioniști sadea. Erau trei, dar cînd s-au adunat pentru un scurt Consiliu de Coroană, chiar în raza vizuală a Kitch-ului, dintr-un con de umbră apăru un al patrulea, a cărui eventuală identitate începuse să-mi streseze memoria. Au făcut urme pe trei direcții, după care s-au întors cu spatele. Au plecat într-o a patra direcție, către intrarea în subteran.

Acestea fiind văzute, am apăsat iarăși pe butonul mascat reintegrînd căpățîna capodoperei, nu înainte de a-i arăta mulțumirea mea prin depunerea în zona parietală a unei măsline de plastic. A făcut un bufff! înfundat, fără fum, fără nimic altceva, dar începuse să-mi fie milă de memoria aceea prodigioasă pe care am distrus-o fără scrupule. Am plîns!

Iară unde stă oleacă
Spumă albă să se facă
Cine s-o porni intîi
Să miroasă a lămîi
Și a fructe, amărui
Puse-n calea orișicui
Cine n-o avea putere
Să se facă tot din miere
Tot din miere și din flori
De din seară, pînă-n zori...

Din imensul pat alb, Ella vaporoasă participa la montajul de versuri recitînd șoptit:

Hai cu mine să-ți arăt
Cum mi-s sînii cînd mă-îmbăt
Că mi-e teamă și așa
Că nu știi a te-îmbăta...

Un român la New York

- In „free democracy" veți urmări recitalul lui Free Dem... Rădulescu.
- Deși au dispărut de pe continentul american, pieile roșii n-au fost comuniști.
- Tii, ce hai am făcut la Ohio?!
- În ciuda tuturor facilităților oferite pentru însușirea limbii japoneze, americanii n-au învățaT O IOTA...
- Nu confundați trustul Morgan cu administrația cimitirelor.
- Președintele Bush vrea să viziteze România, dar mai ales Buștenii.
- În America, melodia interpretată de Constantin Drăghici „Prieten drag" a apărut într-o variantă adaptată: „Prieten drog".
- A dat un Ford peste un Rockefeler. Din nefericire, cel de-al doilea nu era tot automobil.
- Nu fiți decenți! Fiți oameni de milioane de dolari...
- Stîna în condițiile economiei de piață: ne dați cashul vostru, vă dăm cașul nostru...
- Un emigrant norocos: A venit într-un trenci, acum lucreaza într-un branch și e proprietarul unui ranch.
- Apropiindu-se de deșert, unii încep să latre a pustiu.
- La autopsie, organele interne aveau urme ale organelor de interne.

5. O văd pe Ella înotînd în satinul unui imens pat alb, eu sînt pe undeva pe lîngă pat poftind la ea și recitînd versuri clasice:

Hai să facem o prostie
Și tu mie și eu ție
Hai să ne jucăm de-a visul
De-a închisul și deschisul
Visul să ni-l dăm de-a dura
Și să-l urmărim cu gura
Iară unde stă puțin
Să-necăm locul cu vin

Filmul se rupe brusc și începe Jurnalul de actualități: Eu cu Înghesuitul în brațe rabatîndu-i căpățîna, apoi tot eu în rolul principal îndreptîndu-mă către subteran, apoi, în timp ce Eu priveam indiscret către intrare, de după un stîlp de beton, o umbră prin spate lipindu-mi de ceafă țeava unui oribil mecanism de ucis. Eroul principal încearcă o lovire cu călcîiul simultan cu aplecarea în față, dar după ce nu lovește nimic, se aude un fîîiss! Fine del primo tempo. Secondo tempo:

Plin de poezie deschid ochii și o văd pe Ella. Dau să mă ridic și să o îmbrățișez cu pasiune,

dar nu se poate. Sînt puțin cam legat de fotoliu.

– Te-ai trezit Tatuatule?, mă întreabă dumneaei cu o undă de veselie în glas. Stă în fața unui calculator și mîinile îi dansează pe clape.

– Tot așa i-ai încălțat și pe ceilalți? o întreb cu dragoste.

– Nu, dragul meu, numai pe tine te-am sărutat, fiindcă numai pe tine te iubesc.

– Iubita mea! îi strig eu patetic.

– Iubitul meu! mă imită ea, dar continuă să stea pe scaun și să cînte la claviatura computerului, eu continuînd să o iubesc legat.

– Vrei să bei ceva? mă întreabă cu grijă.

– Sigur că da! îi răspund eu, dornic să lase dracului pianul și să se apropie.

Dar ea îi dă ordin lui Mîzgălici care vine și-mi varsă jumătate de pahar cu suc pe veston. Cu cealaltă jumătate mă înec. Mîzgălici îmi dă două labe pe spate și mă liniștește. Ella este concentrată la lucrul ei, dar zîmbește aproape de rîs.

O sală mare, dar cu mulți stîlpi de susținere din beton crud, nefinisat. Sînt în subsol. Camera e plină-ochi cu aparatură greu de identificat, dar cam improvizată. Singura lumină este la monitorul iubitei mele. În rest luminițe de L.E.D.-uri, clicuri, declicuri, fîșîială de benzi. Glisează o ușă, intră doi tipi în halate portocalii care nici nu se uită la mine care, oricum, eram o priveliște. Discută cu Ella, îi lasă niște fișe și dispar pe aceeași ușă. Care se mai deschide o dată și intră o tipă în roșu pe care n-am mai văzut-o, fiindcă așa ceva nu se pate uita: înaltă, bombată pe unde trebuie și foarte, foarte, incredibil de foarte subțire în talie. Trece pe lîngă mine, eu fluier, ea mă ciupește de obraz, eu dau să o mușc de un deget, ea rîde dezvelind o dantură perfectă. Apoi merge la Ella, îi dă și ea niște fișe, eu sufăr, ochii îmi devin telescopici. În următoarele treizeci de minute, au defilat prin fața mea încă vreo paisprezece persoane în halate de diferite culori, adică de la diferite etaje ale Centrului. Tot salutînd-o pe Ella și lăsîndu-i fișe. Pe cîțiva îi cunoșteam. Acum intră Maiorul:

– Ai înțeles Prințule?

– Tot!

– Hai, nu mă înnebuni!

– Mă tem că nu mai am ce, fiindcă ești deja nebun. Ce dracu faceți aici?

– Prințule, înainte de a dezlega, vreau cuvîntul tău de onoare că, pînă îți vom oferi posibilitatea să alegi, nu o să acționezi împotriva noastră.

– Îl aveți, dar dezleagă-mă odată de scaunul ăsta fiindcă vreau să o strîng de gît pe fata aia.

– Bine, bine... Ella, vezi, te rog, pe unde mai este Colonelul?

Maiorul mă dezleagă, scoate din buzunarul salopetei o sticlă plată cu otravă și mi-o întinde.

– E rîndul meu astăzi... hai să-ți explic. Ella intoxică acum cu un virus Calculatorul Central. Nimic nu va fi ca înainte...

– E tot pe insulă, zice Ella.

– Tot cu... întreabă Maiorul.

– Tot cu... răspunde Ella.

– Tatuatule, mi se adresează Maiorul, noi avem un plan care se coace de mai mult timp, o moștenire de la Locțiitor. Ai cunoscut... hm! într-un mod destul de original o parte din membrii grupului nostru. Cu tine sîntem 23 de oameni, te-am pus în discuție, ești acceptat de grup.

– Cei trei fugari sînt și ei? Ce treabă au?

– Deh, o scurtă diversiune.

– Deci, tu erai ăla care l-a condus pe cumnatul meu și prietenii lui în subteran?

– De unde dracu știi?

– De la Gheboe.

– Cine e ăsta?

– Statuia de la intrarea în subteran. Are o cameră TV cu memorie în căpățînă.

– Trebuie imediat distrusă!

– Avea, de fapt, că a făcut buff! Unde sînt cei trei? Cumnatul e în mare pericol.

Maiorul se uită la ceas și-mi răspunde cu jumătate de gură:

– Cred că s-au predat... Măi Prințule, nu mai am timp de explicații, uite ce ai tu de făcut.

PARTEA A PATRA

1.– Da!, răspunde Colonelul apelului. Un da gros, grav, o voce bărbătească învățată să se stăpînească, deși acum Colonelul e în chiloți și se pregătește să intre sub duș.

– Raportez: dezertorii au fost capturați în careul 12 As-13 y, nu s-a făcut uz de armă. Permiteți ofițerilor-instructori să iasă din starea de alarmă?

– Nu, răspunde Colonelul cu aceeași voce, simțind răceala gresiei sub tălpi. Să continue acțiunea. Mai există în Centru un evadat. Să-l caute! Terminat!

Principiul ăsta e de cînd lumea: „ca să stai tu liniștit, pune-i pe alții la treabă!" Rîde gîjîit. În dormitor îl așteaptă Mioara care acum, cu siguranță, îi cotrobăie prin sertare. Va găsi revista, ceea ce intră în calcul, nu?

Colonelul își dezbracă halatul, își scoate aparatul ajutător care îi reglează funcția ficatului, își desprinde stimulatorul minuscul lipit în dreptul inimii, cu un icnet de durere își extrage excitatorul coloanei și, după ce le pune pe polița de porțelan, împreună cu lentilele de contact, se bagă sub duș. Cocoșat și înfricoșat, face o baie scurtă, după care montarea este invers demontării. Mai înghite o pastilă prohibită care să-l ajute. Intră în cameră în halatul bleu-princiar. Ospătărița fumează și se ridică să meargă la baie. Colonelul o prinde de mînă, apoi de talie, apoi o strînge la piept șoptindu-i: grăbește-te!

2. Mi-am pregătit cu minuțiozitate „Cămiloiul". Arăta jalnic, dar se pare că numai pe deasupra, fiindcă era solid și puternic. Tot șurubărindu-l am început să-l îndrăgesc și aproape că nu-mi mai puteam înfrînge ambiția prostească de a cîștiga concursul. În celelalte hangare se petrecea, poate mai puțin conștientizat, același fenomen. „Voi învinge!", își propuneau solemn toți concurenții, pregătindu-se pentru cea mai așteptată distracție trimestrială: Concursul de cămile. „Voi

învinge!" ăsta era aproape de privirea fixă a soldăţoilor vaccinaţi. Altceva era „Am învins!" rostit gîfîit pe ultima sută de soldatul de la Maraton, şi altceva era „Voi învinge!". Prima expresie însemna altruism, spirit de castă, dorinţă de a face o bucurie celorlalţi, a doua era instinct curat, era scrîşnet animalic. Aşa că m-am culcat fixîndu-mi în creier ideea: „Voi ieşi pe locul doi". Bineînţeles că nu aveam somn şi nici pastile şi nici coniac şi nici Prinţesa nu era singură.

Iată din ce consta Concursul de cămile:

Mai întîi cămilele: erau nişte maşinării păşitoare, foste maşini de luptă dezafectate mai mult din cauza uzurii morale. În loc să fie date la topit, fuseseră înghesuite în hangare şi trimestrial împărţite, prin tragere la sorţi, concurenţilor. Aceştia aveau cîte o săptămînă la dispoziţie să-şi cunoască maşina şi să-i aducă îmbunătăţiri. După atîtea şi atîtea generaţii de îmbunătăţiri, cămilele ajunseseră extrem de eterogene, respectînd numai două reguli: 1. să fie păşitoare (să nu fie adaptate la zbor), 2. să aibă obligatoriu două locuri. Două locuri fiindcă echipajul, prin tradiţie, este mixt: pilotul şi o copilotă cu aspect atrăgător şi limită de vîrstă. Iniţial femeile erau aduse din Exterior, dar avînd în vedere că viaţa în C.L.S.A. era destul de anostă, iar concursul oferea cu adevărat senzaţii tari, organizatorii erau nevoiţi să facă trageri la sorţi publice. Se pare că femeile gustau din plin şi aşteptau poate mai mult decît bărbaţii aceste maratoane dure şi periculoase. Morţii şi răniţii, accidentele inevitabile făceau parte din joc, cu toate că în ultimul timp se luaseră o serie de măsuri, mai mult de formă, pentru prevenirea accidentelor, deşi toată lumea ştia că derogările



N-aţi spus să venim la zbor cu o paraşută bună?

Desen de N. ILIESCU

erau făcute numai ca să nu se interzică acest gen de distracţie sălbatic.

Itinerarul era înmînat numai cu cîteva minute înaintea startului, iar partenerele repartizate cu o oră înainte prin tragere la sorţi de către un computer. Erau eliminate astfel incompatibilităţile între parteneri, repartizarea făcîndu-se pe bază de criterii psihice şi chiar fizice. Era un concurs anti-fair-play, legea fiind „Nici o lege". Voiai să-l cotonogeşti pe cel din faţa ta?, îl cotonogeai, dar trebuia să fii atent ca altul să nu te cotonogească pe tine. „Evitaţi accidentările grave" era o regulă la fel de banală ca şi anunţurile de pe pachetele de ţigări.

Şi totuşi gîndurile mele nu sînt la concurs. Maiorul m-a contrariat cu acel: „Nimic nu va mai fi ca înainte!". Trecuseră trei săptămîni de la alarmă şi totul era ca mai înainte, chiar mai al dracului decît înainte fiindcă aşteptam tot timpul să se întîmple vreo ceva. Dezertorii fuseseră pedepsiţi, se instituise o comisie de cercetare şi bineînţeles că totul fusese muşamalizat. A doua sau a treia noapte m-am strecurat în subteran şi bineînţeles că în camera unde fusesem deţinut nu mai era absolut nimic. Maiorul mă evita, dar mi-a trimis cîteva fragmente dintr-un articol prin Ella. Ne-am pupat puţin, după care am trecut la citirea documentului:

„... Computerul rămîne o unealtă, dar a devenit, cu o fervoare pe care i-am favorizat-o din plin, un coechipier extravagant, capabil să-şi asume munţi de date, să îi distileze imediat şi să-i transforme într-o picătură de o majoră densitate informaţională. Omul se bazează pe computer. Nu ştim dacă şi computerul se bazează pe om cu aceeaşi sportivă credulitate. „Îmbolnăvirea" unui computer devine, astfel, un obiectiv de primă mînă, în contextul războaielor de tot felul care îi despart pe oameni. Ravagiile produse de un computer zăpăcit, amnezic sau recalcitrant corespund, în plan electronic, dezastrului produs de o bombă atomică, de gazele toxice sau alte asemenea pe cîmpul de luptă. Inoculat, un virus inteligent poate prosti sisteme ample şi complexe, fie ele defensive sau ofensive. Nu este, deci, deloc surprinzător că, în pas cu apariţia unor generaţii tot mai geniale de computere, au apărut şi bolile în stare să le scoată din circulaţie în forme mai mult sau mai puţin groteşti".

Pe ecranul bibliotecii mele apare moaca Maiorului:

– Salut porumbeilor!

Eu stăteam în fotoliu cu diplomatul-bibliotecă pe genunchi, iar Ella era sprijinită de umărul meu. Am pufnit în rîs. Maiorul a zîmbit şi a continuat:

– Caseta se autodistruge după prima vizionare, aşa că îmi pot permite să apar şi eu pe ea ca Fantomas.

Faţa Maiorului deveni gravă:

– Ceea ce întreprindem noi are un foarte mare factor de risc. Voi doi o să mai primiţi o casetă, atunci cînd va veni timpul. Pînă atunci va trebui să aveţi multă răbdare. Pe mine nu o să mă mai vedeţi un timp, poate niciodată, aşa că vă sărut şi vă dau binecuvîntarea mea.

Imaginea s-a voalat făcînd loc textului:

„Virusul, numit «Datscrime» (uciderea datelor) sau «Columbus Day», este programat să îmbolnăvească sisteme informatice între 12 octombrie (ziua descoperirii Americii, de aici numele) şi

sfîrșitul anului. Acest virus șterge instrucțiunile pentru localizarea datelor înmagazinate în discuri compacte, ceea ce îl face mai nociv decît alte boli informatice....... Primele două tipuri de viruși programați să atace:

1. așa-numitul «virus al Ierusalimului», care se activează în fiecare vineri 13. Descoperit la Universitatea din Ierusalim, el șterge programe introduse în memoria unui computer, dar poate fi ușor neutralizat prin refacerea programului.

2. Virusul «Fu Manchu» inserează o injurie alături de numele personalităților incluse în memorie.

Aceștia sînt viruși de pionierat. În urmă cu 100 de ani, un tînăr de 24 de ani, Robert Tappan Morrie, a introdus un virus în rețeaua informațională, paralizînd circa 6 000 de ordinatoare din S.U.A., între care de la baze militare și mai multe universități. Era în faza copilăriei, dar acest virus, denumit simbolic R.T.M., a fost perfecționat devenind perfect operant".

Urmau o serie de cifre și simboluri pe care mintea mea de crocodil nu le putea pricepe, în schimb Ella le memora avidă. Apoi a apărut iarăși imaginea Maiorului. Ne-a mai spus doar atît:

– Pe 20 noiembrie se împlinesc 100 de ani de la reușita lui Robert Tappan Morrie. Trebuie să marcăm în vreun fel centenarul, nu? Chiar pe plan mondial, nu?... Iubiților, eu încurajez dragostea.

Chestia din urmă era pentru mine. Ella nu a înțeles-o în adevărata ei profunzime. Eu l-am înjurat șoptit pe Maior.

Și totuși, totul era ca înainte. Nu se întîmplase nimic, nici măcar un „Fu Manchu" pentru Colonel. Centrul funcționa în continuare ca un ceas. N-am somn, mă fîțîi prin cameră. Privesc la ceasul dăruit de Ella 3. Este ora unu douăzeci și trei, deci e mîine, adică azi, ziua marelui concurs de cămile. Întîmplător ceasul îmi arată și data: 20 NOV. Mă trece un frison. Doamne, ce tîmpit am fost, mîine e centenarul, mîine e ziua... Îmi calc pe suflet și desfac sticluța pregătită pentru concurs. O golesc și mă culc.

3. Am pierdut startul. Prea mi-a deschis ochii Colonelul cu discursul său. Sărbătoare a bărbăției, lupta cu tine însuți, dorința de a fi cel mai bun... în sfîrșit, pînă a ajuns la ideea că acest concurs, devenit o tradiție, se desfășoară acum, simultan, în toate Centrele Locale de Apărare Strategică din lume. El zicea că este un fel de Olimpiadă, eu gîndeam că Maiorul nu este chiar așa de tîmpit. Oare să fie posibilă dezafectarea prin virus a tuturor Centrelor simultan? Era o nebunie, dar o nebunie fantastică, un vis... o... așa am pierdut startul. Cînd am pornit eu Cămiloiul, ceilalți făceau pași de mult. După un timp mi-am privit partenera. Nu era mare lucru de văzut: costum argintiu, cască, apărătoare prin care totuși se puteau zări doi ochi contrariați, în fine, ambalajul era comun.

– Te-ai trezit în sfîrșit? mă întreabă cu o voce dulce.

– Îhî! Cum te cheamă?

– Spune-mi Doi. Dar pe tine?

– Tatuatul. Ce-ar fi să-ți ridici viziera?

– Răbdare, Tatuatule, răbdare! Mai bine dă-i jar mîrțoagei că sîntem ultimii...

– Te iubesc Doiule!... Ai roșit? Gata cu discuțiile, să trecem la muncă. Îl cotonogim pe dromaderul din fața noastră?

– Da tu chiar te-ai trezit! Sigur că-l cotonogim!

Un român la New York

- Intr-un sistem democratic se urmărește nu ca un guvernant să fie bun sau rău, ci legitim.
- Nu mă deranjează că soțul meu e impotent. Nu face nimic, dragă...
- Drama emigrantului: aici am libertatea de exprimare, dar nu știu o boabă de engleză.
- Americanii sînt mai cu capul în nori din cauză că locuiesc în blocuri zgîrie-nori.
- Într-o bucătărie din Colorado, găsești și gîndaci de bucătărie și de Colorado...
- Aflînd de intenția lui nea Pandele de a înființa bursa de gogonele de la Ciorogîrla, John îi trimise o telegramă: Go, go, nea Pandele...
- Ciudați sînt americanii... Să luăm ca exemplu cuvîntul cow-boy... Cow înseamnă vacă, iar boy nu înseamnă boi.
- Speranțe în deșert... Ce crezi, America ne va da clauza națiunii celei mai favorizate? Ne va da...
- Surprinzător, foarte greu găsești un calif în California.
- Întîi a fost oul lui Columb și apoi găinăriile mafiei.
- În replică la Wall Street, noi am apărut cu tîrgul oalelor de la Obroga.

Praful s-a ales din bietul Dromader. Doi a ochit cu precizie exact la încheietura labei din faţă, eu am făcut o manevră elegantă şi surprinzătoare oferindu-i drept ţintă şi celălat picior. Fata a tras impecabil şi a urmat un zgomot oribil de fiare prăbuşite într-un nor de praf.

- Binişor, Doiule!

- Binişor, Tatuatule!

Totuşi era bine să fii precaut. Organizatorii pregătiseră tot felul de surprize, aşa că am cotit-o puţin de la itinerar. După aproape trei ceasuri de alergat prin nisip, am ajuns la poalele stîncilor şi mi-am ascuns cămiloiul într-o grotă. Am coborît să ne dezmorţim şi abia atunci Doi şi-a dat casca de pe cap. Am zis „Ave Mater Dei!", m-am închinat şi m-am apropiat în extaz. I-am mîngîiat avalanşa de păr auriu, am sărutat-o, s-a lăsat sărutată, după care mi-a fript un dos de palmă de mi-a boţit toată morga de cuceritor. Ne-am binoclat cu binoclurile prin împrejurimi. Am descoperit trei cămile ascunse. Două în grote, aşteptîndu-şi prada sau odihnindu-se, una încălzită şi inconştientă. Eram convins că şi ceilalţi doi se uitau insistent într-un punct situat la marginea lacului. Era o zonă cu mult în afara itinerarului şi deci, din punct de vedere strategic, absolut fără valoare. Şi totuşi acolo se întîmpla ceva interesant. Animalul fusese ascuns pe burtă în nişte tufişuri sărace şi acoperit cu o plasă de mascare şi crengi. Cei doi concurenţi încălziţi, goi puşcă, se zbenguiau fără griji pe malul apei. Era o scenă înduioşătoare şi i-am făcut semn Doiului către aruncătorul de grenade teleghidate. În cazul cînd doi concurenţi părăseau vehiculul, puteai folosi şi asemenea armament, că doar nu le puneai viaţa în pericol, nu? Le stricai numai cămiloiul şi eliminai încă un pretendent la locul întîi. Doi privea în continuare prin binoclu şi iată ce vedea: pilotul o luase în braţe pe copilotă şi găsind o dună convenabilă începură să facă dragoste. Păsările, speriate la început de zbenguiala celor doi, şi-au convins încetul cu încetul instinctul că oamenii sînt paşnici şi au început să facă ce făceau şi înainte. Adică să se plimbe şi să pescuiască în mod paşnic. Mi-am scos ochii din lentile pentru a-mi privi partenera. În loc să pună mîna bărbăteşte pe aruncătorul de grenade, fata a început să-şi desfacă fermoarul combinezonului argintiu. Între timp, au apărut huruind două elicoptere, au aruncat puţin în aer cămiloiul ascuns în boscheţi şi i-au paralizat pe cei doi în poziţia amintită. Privind scena, am simţit un oarecare miros şi abia am avut timp să arunc binoclul, să-i trag fermoarul, să-i scot masca din sacul port-mască şi să i-o trag peste moaca contrariată. Toate din ce în ce mai încet, fiindcă reuşisem să inhalez vreo cîteva guri de gaz pe care-l zărisem baleind imaginea grotei noastre. Cred că Doi m-a ajutat să-mi pun şi eu cagula, dar eram deja atins şi întins pe jos. Începusem să gîndesc în culori, îmi era bine, nu mai aveam chef să mişc un deget, aşa că, după ce a conectat legăturile radio la măşti şi după ce m-a pus să înghit nişte lichid cu gust de medicament şi după ce mi-a urlat în căşti „Tatuatule, trezeşte-te!", am început să-i vorbesc blînd:

- Draga mea, i-am spus, îţi voi spune un basm... te rog să nu mai ţipi la mine... mai bine ascultă povestea... deci. A fost odată o... nu, invers. A fost dată o frumoasă Prinţesă numită Elinor unui Golem în schimbul a doi saci cu bani de aur. În noaptea trocului, monedele s-au preschimbat în nisip, fecioara s-a preschimbat în femeie, iar Golemul s-a preschimbat într-un iubitor şi atent băiat de casă. Casa s-a transformat în casă, iar bunurile de consum au devenit scop în sine (aici cred că am rînjit).

Între timp, Doi s-a pus cu căpşorul blond pe pieptul meu ca să nu-mi vadă, sau ca să nu-i văd, moaca în cagulă. Am continuat:

- S-a făcut din nou seară. Un crocodil de porţelan din vitrina cu bibelouri ţinea atent gura deschisă etalîndu-şi dinţii de porţelan. Şi parcă a început să se audă un huruit. Mai întîi vag, apoi din ce în ce mai distinct se auzea confuzul huruit. Vitrina cu porţelanuri a început să trepideze, crocodilul alunecînd încet şi irecuperabil către Exterior. Căzu, se sparse. Era începutul. În dormitorul antifonat cu patruzeci şi două de carpete orientale, frumoasa Elinor gemea rîzînd de eforturile Golemului năduşit şi îndîrjit. Cutremurul nu însemnase nimic pentru ei, viaţa învingînd din nou stihiile naturii. Cu grijă şi cu o pastă specială, crocodilul a fost lipit bucăţică cu bucăţică. A rămas totuşi ştirb de caninul din dreapta, de negăsit...

4. Tîgîdîn!... tîgîdîn!... tîgîdîn! hoopaa! cămiloiul mergea, iar eu eram în cămiloi. Doi conducea concentrată, cu mîinile şi picioarele înţepenite pe manete şi pedale.

- Te-ai trezit, în sfîrşit! mă întreabă cu o voce dulce.

- Îhî! Cum te cheamă?

- Spune-mi Doi. Dar pe tine?

- Tatuatul, te iubesc Doiule!

Am schimbat locurile din mers, mi-am privit ceasul şi ceasurile cămiloiului, totul era O.K. În dreapta, radarul îmi sesiza un cămiloi ascuns. Degetul meu a arătat ecranul, Doi a dezasigurat puşcociul, am oprit brusc animalul, l-am întors la o sută optzeci de grade şi buuum!

- Binişor, Doiule!

- Binişor, Tatuatule... Sîntem o echipă bună!

Sărutul n-a fost totuşi fatal. Cu un scrîşnet de fiare, piciorul dromaderului intrase într-o capcană, chiar cînd ne era mai bine. Sărutul fusese totuşi reuşit. Pe-afară se făcuse seară, frig şi Bau-Bau. Priveam la piciorul fracturat al maşinii, în timp ce copiloata îmi povestea cum m-a urcat ea în vehicul, cum m-a tîrîit ea, cum bîzîiau elicopterele şi cum îmi este ea mie datoare că am salvat-o trăgîndu-i masca de gaze, expunîndu-mă cu altruism. I-am întors dosul de palmă cu care îi eram dator şi m-am dus după lada cu scule. Plutea ceva prin aer care-mi umezea palmele. Cu cîteva zile înainte de concurs, la antrenamente, se înţepenise un cămiloi fiindcă se înţepenise pilotul. Trei inşi ne-am chinuit să-l scoatem şi să-l tîrîm pînă la maşina salvarii. Asta era una. A doua mi s-a confirmat cînd am urcat în cabină să iau sculele. Totul era prea O.K., cadranele arătau mult prea bine drumul, aşa că am apelat la ceasul dăruit de Ella 3 care mi-a arătat nordul. Cămila avea un alt nord. Cînd m-am întors, madam Doi bocea, îşi desfăcuse din nou fermoarul şi se zăreau destul de bine sînii şi avea, în general, o figură deznădăjduită.

FOTBALUL,
dincolo de rezultate

Cupele europene ne-au pricinuit în 1990 atîtea necazuri, încît cu siguranță că fiecare dintre pasionații jocului cu balonul rotund le-au trecut deja în amintire, așteptînd revenirea fotbalului românesc la cotele lui adevărate, adică printre cele mai bune de pe bătrînul nostru continent. Cele patru reprezentante ale noastre au clacat lamentabil, făcînd una dintre cele mai triste figuri din întreaga istorie a participării românești la aceste cupe. Totuși, în sport, din marile înfrîngeri rămîne



ceva care trebuie păstrat și care, atunci cînd lucrurile bune ale adversarilor sînt studiate atent, poate genera succesele viitoare. Am însoțit echipa Clubului Sportiv al Armatei *Steaua* în cele două deplasări la Belfast și Montpellier și vrem să vă prezentăm în paginile almanahului cîteva dintre lucrurile foarte bune pe care le-am constatat în curtea celor două adversare ale fotbaliștilor militari. Sînt observații asupra a ceea ce înseamnă fotbalul în adevărul lui fundamental, adică o întrecere care a devenit demult adevărată industrie. În acest sport, la adversarii noștri conștiința lucrului bine făcut este o lege de la care nu se permit abateri.

Glentoran, plăcerea de a juca

În Irlanda de Nord, fotbalul reprezintă pentru foarte mulți locuitori ai acestei țări o bucurie de a te întîlni cel puțin o dată pe săptămînă cu favoriții și mai ales plăcerea de a intra mereu în dialog cu un suporter sau altul, discuție la care se leagă și afacerile tot mai prospere. La Belfast, *Glentoran* este un club cu foarte mulți susținători, organizați temeinic într-o ligă a suporterilor care numără nu mai puțin de 27 de sedii, clădiri frumoase și foarte bine întreținute din cotizații și donații ale sponsorilor. Ce este un asemenea club? Locul unde în fiecare după-amiază suporterii poposesc



pentru cîteva ceasuri în fața unei cafele și a unei sticle cu bere discutînd îndelung despre fotbal și problemele zilnice. Fiecare dintre aceste cluburi are restaurant, săli de jocuri și spații rezervate în exclusivitate soțiilor suporterilor, care se întîlnesc și ele comentînd evenimentele zilei, de la scumpirea prețurilor la atentatele care nu ocolesc Belfastul; mai mult chiar, după cum ne mărturisea un irlandez, au devenit o prezență cotidiană care provoacă spaimă și ridică semne de întrebare de fiecare dată. Am văzut și noi clădirea magistraturii, care fusese atacată cu două zile înainte, producîndu-i-se o mutilare pe care localnicii începuseră să o refacă. Cu toate acestea, aici, printre atîtea întîmplări, fotbalul rămîne o plăcere atît pentru suporteri, cît mai ales pentru jucători. Echipierii lui *Glentoran* sînt semiamatori, reunindu-se pentru antrenament de două ori pe săptămînă, după ce fiecare și-a achitat datoriile la serviciu. Unul este polițist, altul inspector de bancă sau cadru didactic. Cînd îmbracă tricoul negru-verde al *Glentoran*-ului devine pur și simplu fotbalist. Pretențiile nu sînt prea mari, dovadă și palmaresul echipei. Dar dincolo de orice ambiții sportive, fotbalul rămîne pentru irlandezi un joc și nimic mai mult. Ceea ce am văzut la cluburile suporterilor s-ar putea foarte bine să apară și la noi în cîțiva ani. Este de dorit, ar fi foarte necesar să avem și noi locuri în care suporterii echipelor să se întîlnească și să discute civilizat, în spiritul fair-play-ului. Mai este însă un drum lung de parcurs și poate abia atunci cînd violența care, surprinzător, a apărut și în tribunele noastre va dispărea, totul va fi în regulă. Oricum, *Glentoran* rămîne o imagine frumoasă, în primul rînd pentru minunații ei suporteri și pentru pasiunea cu care ei înconjoară o echipă modestă, dar plină de intenții dintre cele mai frumoase.



Montpellier: o industrie în adevăratul sens al cuvîntului

Ceea ce se întîmplă astăzi în frumosul oraș din sudul Franței este un fapt pe care din fericire l-am trăit și noi în urmă cu cîțiva ani, cînd marea echipă a Craiovei domina orașul și județul prin pasiunea pentru fotbal. Domnul Louis Nicollin, președintele de onoare al clubului francez, a reușit, în numai doi ani, să sporească cota de interes a localnicilor; el s-a lansat într-o spectaculoasă competiție pentru rezultate de excepție cu influ-





entul şi puternicul patron al lui *Olimpique* Marseille, proaspătul proprietar al firmei *Adidas,* Bernard Tapie. Astăzi, la Montpellier, în toate instituţiile, pe stradă, în magazine, fotbalul este prezent drept evenimentul numărul 1 şi tocmai în acest uriaş interes poate fi găsit şi răspunsul la întrebarea: cum au reuşit francezii să depăşească două formaţii cu prestigiu în Europa fotbalistică, *Eindhoven* şi *Steaua?* Spuneam că aici, la Montpellier, fotbalul este o industrie în adevăratul sens al cuvîntului, care aduce foarte mulţi bani în buzunarul clubului. De la Centrul de copii şi juniori şi pînă la cei 27 de sponsori ai echipei, totul înseamnă numai afacere, banul fiind scopul pe care îl urmăresc toţi cei care înconjoară formaţia pregătită de Henry Kasperczak. Echipa are un superb stadion, „De la Mosson", echipat asemenea celor mai moderne stadioane din Europa. Terenurile de antrenament sînt, de asemenea, ireproşabile, necălcînd gazonul decît jucătorii şi antrenorii. La meciurile susţinute de *Montpellier,* toţi, absolut toţi spectatorii plătesc biletul, chiar şi domnul Nicollin, exemplu pentru cei care se aşază în tribune. Spectacolul începe cu aproape trei sferturi de oră înainte de sosirea echipelor. Se cîntă, se dansează, suporterii scandează numele favoriţilor, reclamele luminoase se întrec în a-şi prezenta firma, totul este magnific în aşteptarea începerii spectacolului fotbalistic. Tot timpul meciului suporterii cîntă şi-şi încurajează echipa, nimeni nu comite vreun act care să contrazică bunul simţ sau să compromită *fair-play*-ul. Astăzi *Montpellier* a căpătat alura unei mari echipe şi aceasta, în primul rînd, pentru că toţi cei care sînt alături de ea ştiu că trebuie să-i dea ajutor nu prin vorbe frumos meşteşugite, ci prin fapte. Nu am văzut la terminarea meciului cu *Steaua* vreo hîrtie sau vreo sticlă rămase în tribune. Totul era ca la început, curat, la locul lui, aşa cum arată o sală de spectacol din marile capitale europene. Mai avem încă multe de învăţat pentru a putea intra şi noi în curtea profesionismului pe care îl dorim atît de mult.



Cel puţin în această privinţă, *Montpellier F.C.* este un exemplu pe care l-am putea urma...

■ **ŞERBAN IONESCU**

FOTBALUL FRANCEZ



Portughezul Rui Barros speră să obţină cu Monaco succese dintre cele mai mari. Ambiţiile echipei pregătite de Arsene Wengner par a-i justifica optimismul...



Indiscutabil, cel mai bun portar din fotbalul francez actual este Bruno Martini (în imagine, alături de antrenorul său de la Auxerre). Sobru, echilibrat, el nu are deocamdată contracandidat în poarta naţionalei



Laurent Blanc — fundaşul central al reprezentativei — este şi un autentic golgeter! Imaginea surprinsă în partida Franţa-Germania argumentează înclinaţia ofensivă a fotbalului francez

Antrenorul Guy Roux este „omul la modă" în fotbalul francez: echipa sa Auxerre domină campionatul. În calitatea de preşedinte al sindicatului antrenorilor el luptă împotriva totalitarismului preşedinţilor de cluburi, avizi de putere. Va avea cîştig de cauză?



Daniel Xureb şi Carlos Valderrama — două nume de care se leagă indiscutabil ascensiunea lui Montpellier. Ilie Stan şi Sedecaru (în tricouri roşii) par miraţi de încrîncenarea adversarilor



Casino-OPEL sau duelul Saint-Etienne — Bordeaux. Sponsorii plusează pentru victorii oricît, nu contează. Fotbalul înseamnă astăzi mai mult ca oricînd bani





Polonezul Ziober s-a impus încă de la debutul său la Montepellier. Un atacant sută la sută

ÎN IMAGINI

N-AU FOST VÎNDUȚI PREA IEFTIN?

Pe marginea transferărilor



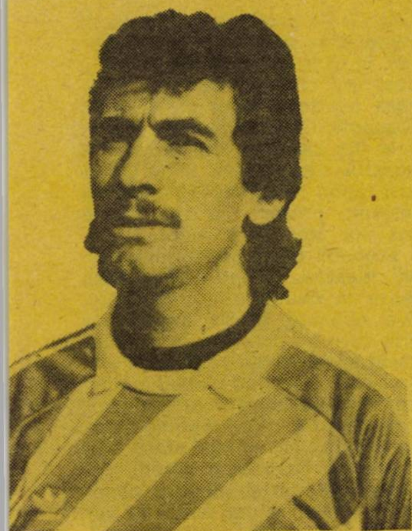
Cu ani în urmă, transferările de jucători peste hotare constituiau un subiect tabu. Despre ei nici măcar nu se putea aduce vorba prin intermediul mass-mediei. Pentru că — în timpul uneia din transmisiile sale în direct de la un meci internațional de fotbal — și-a permis să treacă peste această interdicție, venită „de sus", apreciatul nostru coleg de breaslă Cristian Țopescu a avut, precum se știe, de suferit.

În ultimii doi-trei ani, mai ales sub efectul excelentelor performanțe obținute de Steaua, s-a produs o foarte ușoară relaxare în problema acestor transferări. Dar ele au fost acceptate doar în cazuri izolate și numai cu aprobarea personală a dictatorului de tristă amintire.

După revoluția din decembrie, însă, în condițiile liberalizării intervenite în toate domeniile vieții noastre sociale, transferările fotbaliștilor la cluburi de peste hotare au luat o amploare cu totul surprinzătoare prin proporțiile ei. Profitînd de calea mult prea liberă lăsată atît de federație, cît și de propriile cluburi la care erau legitimați, numeroși jucători și-au manifestat intenția de a activa în viitor la diferite echipe din străinătate. Iar de la intenție au trecut destul de repede la fapte. Cel mai adesea au făcut-o cu concursul — foarte interesat, desigur — al unor întreprinzători de ocazie sau al unor veroși samsari, care au bîntuit (și continuă încă să bîntuie!) prin cantonamentele echipei naționale, pe culoarele federației și prin curțile cluburilor. Nu de puține ori, însă, unii dintre doritorii de cîștiguri mari și în valută forte — neintrînd în calculele „pescuitorilor de perle" — au acționat pe cont propriu, peregrinînd prin diferite țări, bătînd pe la ușile diverselor cluburi, oferindu-și în mod cam umilitor serviciile. Dar pentru că n-au reușit nici așa, o parte dintre ei s-au văzut nevoiți a face cale întoarsă, revenind mai mult sau mai puțin spășiți la cluburile lor.

Cum era și firesc, fenomenul a stîrnit multe controverse în lumea fotbalului nostru. Unii — e drept, destul de puțini la număr — s-au pronunțat împotriva acestor transferări, apreciind că ele vor slăbi într-atît de puternic fotbalul românesc, cu deosebire la nivelul echipelor de club fruntașe, dar și al reprezentativei naționale, încît el nu va mai putea face față onorabil obligațiilor sale internaționale în următorii 2—3 ani. Alții au privit fenomenul respectiv pe de-a-ntregul pozitiv, argumentînd că fotbalul nostru are numai de cîștigat pe multiple planuri, îndeosebi pe cel financiar și propagandistic. Cei mai mulți însă dintre oamenii de fotbal — considerîndu-le ca un rău totuși necesar — s-au dovedit în favoarea acestor transferări, dar în proporții ceva mai reduse și cu respectarea anumitor condiții restrictive, care să aibă în vedere vîrsta și valoarea jucătorului în cauză, precum și meritele sale în slujba fotbalului din țara noastră. Este o opinie realistă, la care subscriem integral.





de jucători peste hotare

Din păcate, operaţiunea transferărilor de jucători peste hotare s-a desfăşurat astă-vară cam la voia întîmplării, sub semnul unor improvizaţii şi confuzii cvasitotale, lipsită de criterii clare şi stabile şi departe de a fi în deplin consens cu interesele generale ale fotbalului nostru. Graba, lipsa de experienţă şi chiar incompetenţa cu care au acţionat reprezentanţii cluburilor noastre, pe de o parte, incorectitudinea şi lipsa de scrupule ale mijlocitorilor, pe de altă parte, au făcut posibil ca avantajele obţinute în schimbul acestor jucători transferaţi la cluburi străine să nu fie — în totalitatea cazurilor — pe măsura aşteptărilor. Ca s-o spunem mai deschis, jucătorii noştri au fost vînduţi (acesta este termenul, să nu ne speriem de el) prea ieftin. Concluzie care rezultă limpede din simplele comparaţii cu sumele plătite pentru transferările jucătorilor de alte naţionalităţi (ruşi, cehoslovaci, bulgari), sume sensibil mai mari.

Dacă, de pildă, se poate accepta că suma de 4,5 milioane dolari în schimbul căreia a fost cedat Hagi la Real Madrid este cît de cît corespunzătoare (deşi rămînem la convingerea că era normal să se pretindă şi să se obţină mai mult), cei numai 1,5 milioane dolari primiţi pentru Lăcătuş ne apar cu totul inacceptabili. Fie şi numai dacă ar fi să-i punem în balanţă cu cei 2,5 milioane dolari pe care clubul din Bari i-a oferit pentru obţinerea lui Răducioiu sau cu cei 2 milioane dolari în schimbul cărora a fost transferat Lupu la Panathinaikos Atena. Nepermis de puţin au încasat cluburile noastre şi pentru transferarea altora dintre purtătorii tricourilor cu tricolor, jucători tineri şi de mare perspectivă, cum sînt Gh. Popescu (cedat pentru numai două milioane de dolari la P.S.V. Eindhoven), Lupescu (luat de Bayer Leverkusen doar pentru 1,5 milioane dolari) şi mai ales Sabău (cumpărat de Fejenoord, în condiţii destul de dubioase, cu suma







extrem de modestă de numai un milion de dolari).

Ce s-ar mai putea spune, însă, de sumele cu adevărat derizorii încasate ca indemnizaţii de transfer în cazurile lui Coraş (50 000 dolari) şi Vaişcovici (la fel), jucători care — chiar dacă n-au făcut parte din lotul reprezentativ prezent la „Coppa del Mondo" — sînt totuşi foşti internaţionali, a căror valoare şi experienţă competiţională le-ar fi permis nu numai să rămînă titulari în echipele lor de club, ci chiar să aspire în mod îndreptăţit la selecţionarea lor în rîndurile „tricolorilor". Sau ce să mai zicem de zecile de jucători — atît din prima divizie, cît şi din cea secundă — cedaţi unor cluburi din Ungaria în sistem de troc, obţinîndu-se în schimbul lor mingi, ghete şi tricouri, în cel mai bun caz un autobuz?!

Din exemplele date rezultă cît se poate de limpede că în urma acestor transferări — concepute ca afaceri avantajoase tuturor părţilor implicate — cluburile noastre, ca şi federaţia (cu cota ei parte din sumele încasate) nu au obţinut cîştigul la care ar fi avut dreptul. S-a renunţat, în fapt, la o întreagă echipă naţională şi abia s-au adunat în vistieriile fotbalului nostru în jur de 15 milioane de dolari.

Dincolo, însă, de insatisfacţia pe care ne-o produce aspectul financiar al problemei, care nu ne este în măsură suficientă favorabil, există totuşi şi unele motive de consolare. Mai întîi acela că, aproape în totalitatea lor, jucătorii noştri plecaţi peste hotare s-au integrat destul de bine în angrenajul noilor lor echipe şi dau un bun randament în partidele disputate. În felul acesta, ei îşi onorează propria carte de vizită şi fac totodată o bună propagandă fotbalului românesc. Apoi, la fel de important este şi faptul că aceşti jucători nu s-au rupt cu totul de fotbalul nostru şi au înţeles că este de datoria lor să răspundă pozitiv solicitărilor de a îmbrăca mai departe tricourile cu culorile naţionale. Cel puţin aşa s-a întîmplat cu prilejul meciului pe care echipa ţării noastre l-a susţinut în ziua de 13 septembrie cu selecţionata Scoţiei, în cadrul preliminariilor C.E., cînd toţi cei 10 internaţionali la care s-a făcut apel au venit la Glasgow. Că acest meci a fost în cele din urmă pierdut de echipa noastră, este altceva. Important a fost faptul că toţi cei solicitaţi au răspuns prezent. Şi sperăm că aşa vor face şi în viitor.

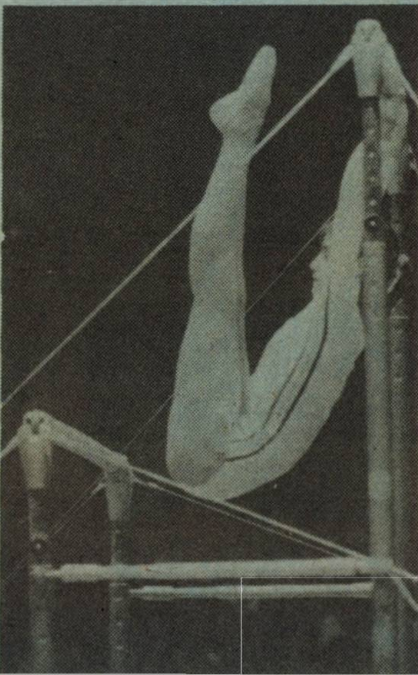
Probabil că în anii următori şi alţi jucători români vor dori să plece la cluburi din străinătate. Din această primă experienţă prin care s-a trecut este însă necesar să se înveţe ceva. Fără a le opri sau a le pune piedici inutile, transferările acestor jucători vor trebui efectuate cu mai mult discernămînt, cu o mai mare exigenţă, pe baza unor criterii mai ferme, precum şi sub o transparenţă totală. Numai astfel îşi vor putea ele atinge integral scopul, care trebuie să fie în primul rînd satisfacerea intereselor fotbalului nostru.

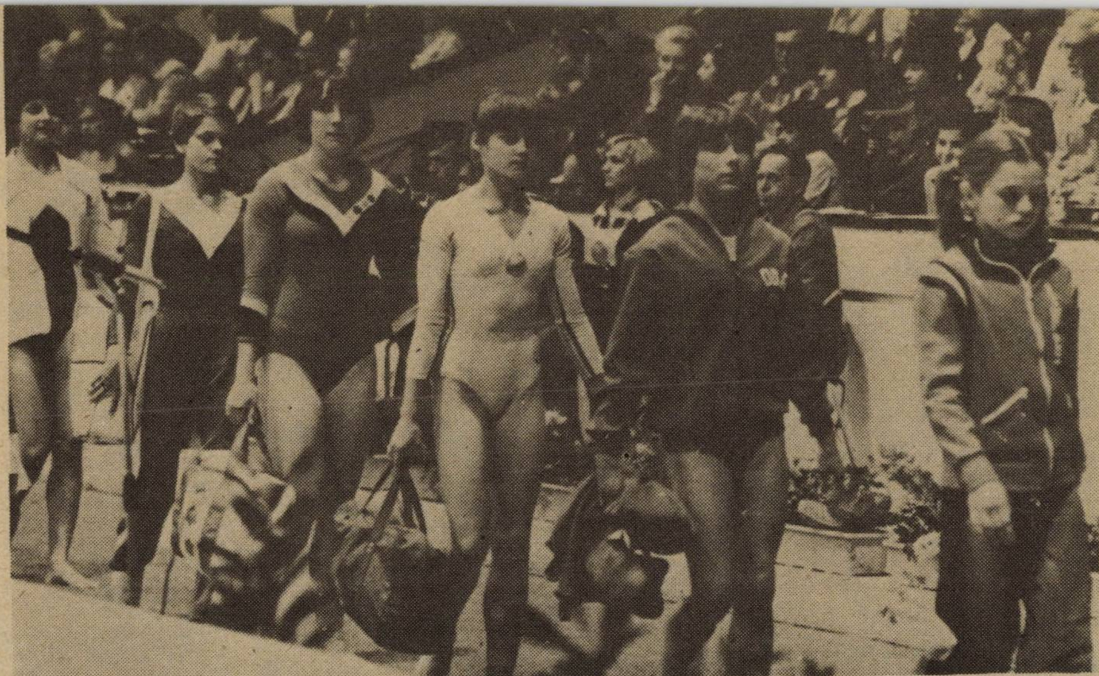
■ CONSTANTIN FIRĂNESCU

GIMNASTICĂ

„MOMENTUL PRAGA" O DECIZIE POLITICĂ ARBITRARĂ ŞI UN „BAC" PREZIDENŢIAL LA DISPOZIŢIA GIMNASTELOR NOASTRE (sau cînd politica se amestecă în sport)

Bogată şi intensă este istoria gimnasticii româneşti, cu deosebire a celei feminine! E suficient să menţionăm că de pe meleagurile noastre au fost propulsaţi în marea arenă internaţională mulţi campioni mondiali, olimpici şi europeni, că s-au cîştigat cele mai prestigioase competiţii organizate de federaţia internaţională, că o gimnastă din România a fost prima notată cu 10 într-o întrecere oficială pentru a avea imaginea forţei deosebite a şcolii româneşti de gimnastică. Pe parcursul a aproape 4 decenii de prezenţe în concursurile de vîrf (să ne amintim că primele pagini notabile s-au scris la J.O. din 1956, de la Melbourne, cînd s-au obţinut două medalii de bronz), Elena Leuştean, Sonia Iovan, Alina Goreac, Anca Grigoraş, Nadia Comăneci, Teodora Ungureanu, Dan Grecu, Nicolae Oprescu, Emilia Eberle, Melita Ruhn, Dumitriţa Turner, Cristina Grigoraş, Ecaterina Szabo, Lavinia Agache, Simona Păuca, Daniela Silivaş, Aurelia Dobre, Gabriela Potorac, Marius Gherman, Marian Rizan, Eugenia Golea, Cristina Bontaş, Mirela Paşca – în ordinea intrării în „arenă" – au punctat frumoasa istorie a gimnasticii româneşti cu fapte şi întîmplări care pot reţine oricînd interesul şi atenţia iubitorilor sportului.





Dar, din toată această tumultuoasă și pasionantă poveste cu campioni, medalii, numeroase evenimente în premieră, n-au lipsit nici întîmplările numite „de senzație", de genul conflictului izbucnit între Nadia Comăneci și antrenorul său, Bella Karolyi, după Jocurile Olimpice de la Montreal, sau, de dată mai recentă, „fuga" marii noastre campioane dincolo de fruntarii, cu peripețiile deja cunoscute. Între acestea, un loc aparte, prin desfășurare și implicații, îl ocupă, fără îndoială, Campionatele Europene feminine din 1977, desfășurate, în zilele de 13–14 mai, la Praga. Acest „aparte" este dat însă nu atît de rezultatele tehnice în sine (Nadia Comăneci a cucerit cel de-al doilea său titlu de campioană absolută, medalia de aur la paralele și bîrnă – aceasta din urmă neacordată, în împrejurări ce vor fi evocate mai jos, precum și medalia de argint la sărituri), cît de evenimentele, faptele, deciziile adoptate în afara sălii care a găzduit concursul, dar cu implicații majore asupra competiției ca atare, a gimnasticii în general.

Derulînd evenimentele așa cum s-au desfășurat ele cu mai bine de 13 ani în urmă (sper că memoria mă va ajuta să nu omit amănuntele de reală semnificație ale tuturor aspectelor majore ale celor petrecute atunci), să menționez de la bun început că Praga, „orașul de aur", găzduia cea de-a 11-a ediție a Campionatelor Europene, prima competiție oficială ce se organiza după Jocurile Olimpice de la Montreal. Or, cele petrecute la Praga în 1977 nu pot fi judecate decît în contextul celor întîmplate anterior în marea metropolă canadiană, la J.O. din 1976. Atunci, se știe, Nadia Comăneci înregistra un strălucitor succes (3 medalii de aur, una de argint cu echipa și una de bronz), învingîndu-și cu netă superioritate principalele sale adversare și, se înțelege, în primul rînd pe cele sovietice. Acceptînd înfrîngerea ca un fapt împlinit, gimnastele sovietice au înțeles că nu le vor putea niciodată învinge pe cele din țara noastră, decît în condițiile totalei restructurări a pregătirii lor, a introducerii de elemente tehnice noi, în premieră, cu care să surprindă atît adversarele cît și brigăzile de arbitre.

Așa se și explică, poate, că – la Praga – disputa dintre gimnastele românce și sovietice a fost mai echilibrată decît oricînd, iar rezultatele sînt, firește, cea mai temeinică probă în argumentația noastră: **sărituri:** Comăneci 9,750, Muhina 9,750, Kim 9,750, Filatova 9,650; **paralele:** Comăneci 9,800, Muhina 9,800, Kim 9,700; **bîrnă:** Comăneci 9,900, Ungureanu 9,800, Kim 9,650, Muhina 9,600; **sol:** Comăneci 9,850, Muhina 9,800, Filatova 9,800, Kim 9,750, Ungureanu 9,700.

Dincolo de greșelile de arbitraj, nedorite, desigur, dar inerente într-un concurs de gimnastică, cărora le-au căzut victime – la Praga – și Nadia Comăneci (într-o măsură mai mică), și Teodora Ungureanu (într-o mai mare măsură), este de reținut că chiar de la debut, în proba de sărituri, s-a văzut că sovieticele sînt hotărîte să-și vîndă scump pielea, Nelli Kim prezentînd o Tsukahara cu „șurub", bine apreciată în codul internațional de punctaj, notată cu 9,750, aceeași notă obținînd-o și Nadia, pentru o Tsukahara cu „echer", socotită mai accesibilă gimnastelor și executată impecabil de marea noastră gimnastă. În finala probei de sîmbătă 14 mai 1977, situația s-a repetat, brigada acordîndu-i de data aceasta un avans de 25 de miimi campioanei olimpice en titre, Kim, ca bonificație pentru noutate. Deși conducerea delegației noastre a insistat pentru clasarea celor două gimnaste la egalitate (ceea ce ar fi fost, de altfel, în concordanță cu forța celor două mari campioane în această probă), juriul a menținut notele brigăzii, astfel că Kim a obținut medalia de aur, iar Nadia pe cea de argint.

Faptul, unul foarte obișnuit pentru un concurs de gimnastică, a declanșat în țară – se impune însă să precizăm și în ce loc anume, în Strada Primăverii, unde El și Ea urmăreau transmisia de televiziune – o reacție violentă (specifică casei), cu tunete și fulgere pe toate lungimile de undă. În timp ce la Praga concursul se desfășura normal (Nadia și Elena Muhina cucereau, la egalitate, medalia de aur la para-

lele, iar la bîrnă, confirmîndu-şi forma de excepţie, Nadia era notată cu 10, care practic îi asigura medalia de aur, deşi finala nu era încheiată, nici una dintre finaliste nemaiavînd posibilitatea, nici teoretică măcar, s-o ajungă), la Bucureşti se punea la cale una dintre gravele imixtiuni ale politicului în domeniul sportului. Neacceptînd cu nici un chip varianta locului doi la sărituri, „primul gimnast al ţării" dă dispoziţie ca delegaţia României să părăsească de îndată competiţia şi oraşul gazdă al „europenelor"; Dumitru Popescu-Dumnezeu este desemnat cu traducerea în practică a ordinului, astfel că, într-o cursă contracronometru, se operează cu repeziciune: ambasada României la Praga este alertată şi împuternicită să acţioneze (zadarnice eforturile unor buni specialişti precum Ioan Kunst Ghermănescu, Nicolae Vieru sau Maria Simionescu care au încercat să explice, cu argumente bine susţinute, semnificaţiile grave ale retragerii din concurs); echipajul de rezervă al unui BAC prezidenţial este mobilizat de urgenţă (adevărată stare de război) şi primeşte ordin de deplasare la Praga; conform reţetei binecunoscute, mii de oameni ai muncii din Capitală se adună „spontan" pe Aeroportul Internaţional Otopeni pentru a condamna „maşinaţiunile" de arbitraj de la Praga şi a aproba decizia de retragere din concurs. Ce conta că ea era contrară regulamentelor internaţionale, că leza puritatea şi spiritul de fair-play al sportului?

Exact în momentul în care, la Praga, Teodora Ungureanu se pregătea să urce pe bîrnă (am amintit deja, Nadia fusese notată cu 10, singurul din concurs!), îl văd pe secretarul de atunci al federaţiei de specialitate, Nicolae Vieru, îndreptîndu-se abătut spre aparatul respectiv, luînd-o de umăr pe sportivă şi conducînd-o spre vestiar. Derutate, nedumerite, contrariate, atît Teodora cît şi Nadia (cărora li se răpise astfel dreptul legitim ce şi-l cuceriseră prin efort şi talent de a intra în posesia a două preţioase medalii) au părăsit sala de concurs, un reprezentant al federaţiei noastre comunicînd juriului drept motivare, aşa cum primise indicaţii de la ambasadă, adică din ţară, de la „cel mai înalt nivel": gravele greşeli de arbitraj, frustrările la care fuseseră supuse gimnastele românce, depunctate şi silite să ocupe poziţii neconforme cu valoarea lor.

Cititorii vor fi reţinut, cu siguranţă, din rîndurile anterioare că Nadia Comăneci s-a situat prima (uneori la egalitate) în toate probele concursului general de la Praga; punctajul cu care ea a cîştigat titlul de campioană absolută a continentului a fost cel mai ridicat din primele XI ediţii ale „europenelor", după cum se vede şi din datele de mai jos: 1957 (Latînina) - 38,465 p; 1959 (Kot) - 37.833 p; 1961 (Latînina) - 38,500 p; 1963 (Bilic) - 37,232 p; 1965 (Ceaslavska) - 38,999 p; 1967 (Ceaslavska) - 38,965 p; 1969 (Janz) - 38,650 p; 1971 (Turişceva şi Lazakovici) - 38,850 p; 1973 (Turişceva) - 38,100 p; 1975 (Nadia Comăneci) - 38,850 p; 1977 (Nadia Comăneci) - 39,300 p: ea a fost singura care a fost notată cu 10 (la bîrnă), a cîştigat medalia de aur la individual compus şi paralele, pe cea de argint la sărituri; şi-o asigurase, prin participarea în concurs, pe cea de aur şi la bîrnă (dar n-a primit-o pentru că s-a retras din concurs) şi ar fi cîştigat - e mai presus de orice îndoială - şi aurul la sol dacă ar fi fost lăsată să concureze şi în această ultimă probă. O decizie dictatorială absurdă, o imixtiune grosolană a politicului în sport, o hotărîre capricioasă, ţinînd mai mult de un orgoliu bolnav decît de vreo logică oarecare au făcut ca pe umerii federaţiei noastre de gimnastică să apese responsabilitatea unei ruşinoase decizii, unice în istoria acestei discipline, care - între altele - le-a frustrat chiar pe cele mai bune gimnaste ale României din acel moment, Nadia Comăneci şi Teodora Ungureanu, să-şi valorifice la nivel maxim potenţialul lor valoric, să repurteze succesele la care aveau dreptul.

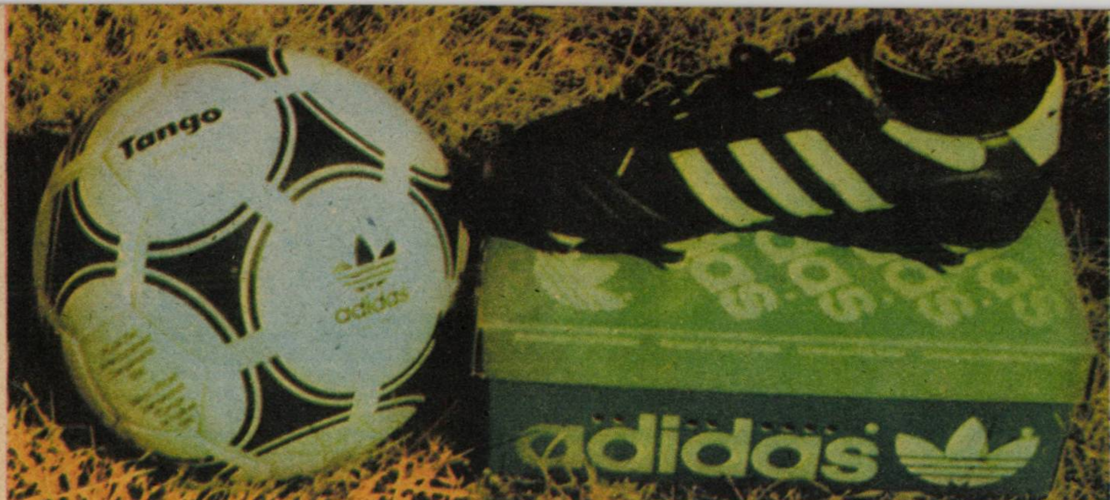
Adevărata lume a gimnasticii - personalităţi oficiale, antrenori, arbitri, sportivi - a ştiut însă întotdeauna cine sînt adevăraţii creatori ai „momentului Praga" din istoria gimnasticii româneşti, iar toată campania publicitară de susţinere a hotărîrii de retragere din concurs, excelent dirijată de secţia de presă a c.c. al p.c.r., n-a fost decît o jalnică încercare de mistificare a adevărului, care n-a înregistrat însă - nici n-ar fi putut! - rezultatele dorite.

Oricum, dintre multele rele pe care „cei doi" le-au adus sportului românesc, retagerea delegaţiei României de la cea de-a XI-a ediţie a Campionatelor Europene de la Praga se înscrie ca o decizie brutală, arbitrară, lipsită de logică şi sens, profund dăunătoare spiritului de întrecere loială, care a avut, timp de mulţi ani, nedorite consecinţe pentru dezvoltarea bunelor relaţii internaţionale ale mişcării noastre sportive.

„Momentul Praga" a fost, pentru gimnastica românească şi pentru autorul acestor rînduri, ca redactor de specialitate, un vis urît, un coşmar, de care ar dori să nu-şi mai amintească niciodată.



■ CONSTANTIN MACOVEI



Firma ADIDAS a fost vîndută miliardarului BERNARD TAPIE !

Anunţul preluării firmei Adidas de către grupul Bernard Tapie a explodat ca o lovitură de tun în timpul Campionatului mondial de fotbal din Italia. La ultima conferinţă de presă a Coppei del Mondo, reprezentanţii presei internaţionale s-au întîlnit pentru a-l asculta pe Joao Havelange, cînd, spre finalul conferinţei acestuia, Sepp Blatter i-a rugat pe participanţi să nu părăsească locurile! „Societatea Adidas doreşte să vă comunice o informaţie foarte importantă", anunţa secretarul general al FIFA.

O frumoasă lovitură

În acelaşi moment Tapie (acompaniat de dl. M.M. Yaeggi, actualul manager al Adidasului şi dl. Ziener, preşedintele consiliului de supraveghere al firmei), a luat cuvîntul şi a vorbit o oră ziariştilor prezenţi. A fost presat de confraţii veniţi din lumea întreagă fiind admirat încă odată pentru modalitatea în care a ştiut să abordeze afacerea nou încheiată, care a avut o mare rezonanţă, surpriza fiind totală şi audienţa maximă. Fiind cunoscută faima firmei Adidas, cu filiale naţionale şi internaţionale, s-au pus cîteva întrebări:

1. Cum a putut Bernard Tapie să fie în acelaşi moment sponsor al Federaţiei Franceze de Fotbal şi preşedinte al unui club care-i este afiliat?

Cum poate împăca cele două roluri de partener comercial şi de aderent sportiv?

Bernard Tapie şi federaţia franceză care reînnoieşte contractul cu firma Adidas trebuie să se pronunţe rapid asupra acestei probleme.

2. Cum tulburarea căzută pe capul Adidasului, al cărui rol este determinant pe lîngă FIFA în organizarea Cupei mondiale, poate avea un efect asupra candidaturii Franţei la organizarea Cupei lumii din 1998?

Au urmat cîteva întrebări ale ziariştilor.

De cît timp urmăriţi firma Adidas?

Tapie răspunde: de mai bine de un an lucrez pentru aceasta, prin corespondentul meu de la Paribas. Ceilalţi acţionari nu erau la curent.

Care sînt membri familiei Dassler care au vîndut acţiunile?

Tapie: cele 4 surori care deţin 20% din acţiuni, cei doi copii au semnat deja o opţiune cu grupul de distribuţie Metro al lui Otto Beisheim.

Cum v-aţi învins ceilalţi candidaţi?

Tapie: Cheia succesului a fost că nimeni n-a crezut că firma Adidas va sfîrşi prin a fi vîndută. Toate tentativele eşuaseră de mai bine de un an. Norocul meu a fost că dl. Zeiner, preşedintele consiliului de supraveghere, a înţeles că firma are nevoie de o nouă locomotivă, ceea ce de fapt a fost Dassler la vremea sa. M-am angajat moral să păstrez Adidasul pe o perioadă de 10 ani. Extraordinar este faptul că nu eu am făcut cea mai bună ofertă pe plan financiar.

Cît aţi plătit?

Tapie: Vînzătorii trebuie să ştie exact. S-a estimat în cifre de afaceri între 1,1 şi 1,5 miliarde. Ce pot să vă spun este că japonezii au oferit aproape dublul preţului meu. Comportamentul acţionarilor a fost exemplar. Au ales soluţia cea mai bună pentru a supravieţui întreprinderea şi nu pentru profit. N-au vrut, sigur, să o vîndă japonezilor. Este o lecţie pentru francezi acest lucru. Nemţii sînt mai europeni decît noi, iar noi n-am avut niciodată probleme cu ei. I-am cumpărat, de exemplu, pe Förster sau Allofs, mai uşor decît pe Amoros. Mi-a fost mai uşor să cumpăr Adidas decît să-l aduc pe Dibb la O. Marsilia.

Artileria era gata

Adidas făcea 15 miliarde de franci în cifre de afaceri. Bernard Tapie finanţează cu aproape un miliard.

Cum aţi putut să înghiţiţi asemenea bucată?

Tapie: Nu confundaţi cifrele de afaceri cu bogăţia. Cu vînzările de Mazda, Wonder şi Look între altele artileria mea grea era pregătită. Am putut finanţa

astfel cumpărarea la valoarea jumătăţii, restul l-am împrumutat de la piaţa financiară.

Vă gîndiţi să introduceţi firma Adidas în bursă?

Tapie: Nu este necesar, de altfel am de unde să realizez 1,5 miliarde din activ, vînzîndu-mi întreprinderile pasagere Teraillon, Testut, Henson.

Adidasul are o imagine îmbătrînită în raport cu concurentele sale, cu Nike de pildă, şi în plus anul 1989 s-a soldat cu pierderi pe care presa germană le-a evaluat la 120 milioane mărci.

Cum socotiţi că veţi redresa situaţia?

Tapie: Pierderile sînt de ordinul a 300 milioane. Dar înainte de-a vorbi de punctele slabe trebuie să ne amintim enormul potenţial al acestei antreprize. După studiile americane notorietatea acestei mărci este cea mai ridicată în lume după Coca-Cola şi Marlboro.

Veţi cumpăra de asemenea ISL-ul (agenţie care se ocupă de cele mai mari evenimente sportive mondiale). După cum se ştie agenţia este deţinută cu 51% de familia Dassler şi 49% de agenţia de publicitate japoneză Dentsu).

Tapie: Pentru moment, acţionarii ISL-ului nu s-au schimbat. Sigur că în timp aceasta mă interesează, dar va trebui cu siguranţă găsit un acord cu japonezii. În orice caz nu trebuie uitat că toată valoarea ISL-ului se bazează pe colaboratorii săi.

În cele din urmă aţi fost văzut mai ales pe scena fotbalului şi a politicii. Aceasta este întoarcerea dv. pe scena afacerilor?

Tapie: Raţiunea mea de-a fi este afacerea. Fotbalul este o distracţie şi nu se poate pune problema că voi deveni un profesionist în politică.

P.S.: Adevărata surpriză nu este că firma ADIDAS îşi schimbă acţionarul. După moartea lui Horst Dassler, în aprilie 1987, s-au făcut multe speculaţii pe această temă. Evenimentul este că familia Dassler l-a preferat pe Bernard Tapie, care era departe de a fi singurul potenţial cumpărător. Dintre ceilalţi candidaţi îi putem cita pe: Benetton, Selyi Tsutsumi (magnatul distribuţiei japoneze), Peter Veberroth (patronul J.O. din Los Angeles), Otto Belscheim (miliardar elveţian) şi grupul Suchard. Bernard Tapie reintră în afaceri, aşadar, pe uşa din faţă. Prin el şi prin afacerile lui, se speră în revigorarea lui O. Marsilia şi a fotbalului francez.

■ Traducere şi adaptare
MARCEL PUŞCAŞ

● ● ● ● ● ● Curiozităţi sportive ● ● ● ● ● ●

Cînd, la sfîrşitul secolului trecut, au fost înregistrate primele recorduri la atletism, oamenii au vrut să ştie dacă erau competitivi cu animalele. Ei au observat că pînă şi elefanţii, care par atît de înceţi, fug mai repede. Această constatare nu i-a descurajat însă pe atleţi; s-a apreciat că din moment ce viteza are secrete, acestea pot fi pătrunse.

UŞILE PE CARE NI LE-AU „DESCHIS" ANIMALELE

Sprinterul american C. Sherill este primul care s-a aplecat asupra secretelor naturii vii. Pînă în 1887 toţi alergătorii luau startul în picioare. Sherill a remarcat că, la plecare, cangurul, care poate atinge mai mult de 75 de km/h, se apleca. La competiţia următoare, atletul a făcut la fel şi a cîştigat.

Astăzi înţelegem că muşchii femurului şi ai spatelui atletului comprimaţi ca un resort în poziţia cangurului, destinzîndu-se, dau la plecare un puternic impuls. Dar, la vremea aceea, faptul nu se cunoştea iar inovaţia a cerut mult timp pentru a-şi croi drumul stadioanelor.

Apoi aceasta a continuat. A observat că viteza pe care o atingea antilopa sau gazela este în mare măsură datorată stucturii picioarelor (oasele gambelor sînt fine, uşoare, femurii groşi şi musculoşi, ele fug abia atingînd pămîntul cu vîrful copitelor, aproape fără a diminua viteza). Atleţii se străduiau să fugă pe vîrful picioarelor, dacă putem spune aşa. Antrenorii preferau sportivi cu picior uşor, osatură fină şi muşchii femurului solizi. Pentru mulţi, aceasta explică reînnoirea, practic lunară, a recordurilor mondiale, pe toate distanţele, la începutul secolului. Viteza maximă la o sută de metri atingea 34 km/h. Natura vie avea încă multe secrete pe care omul trebuia să le pătrundă. În anii '20, marele alergător finlandez Paavo Nurmi a descoperit multe lucruri. În căutarea tehnicii celei mai economice el a remarcat că animalele cele mai rapide se deplasează nu prin împingere, ci prin supleţe, ca şi cum ar plana deasupra solului. Organismul are o rezervă de energie limitată, cu cît este mai puţin cheltuită pentru salturi şi balansări, cu atît mai mult poate fi utilizată pentru avansare. Acesta era, în mare, demersul gîndirii lui Nurmi, care l-a determinat să creeze un stil cu totul nou pentru acea vreme, permiţîndu-i să stabilească mai mult de zece recorduri mondiale şi să obţină nouă medalii de aur la trei ediţii ale J.O.

În timp ce Nurmi îşi termina cariera sportivă, negrul Jesse Owens făcea primii paşi în sport. Împreună cu antrenorul său, el observa mişcările felinelor, consulta zoologi, ajungînd la concluzia că uşurinţa cursei pisicilor este asigurată de muşchii elastici care lucrează ca nişte resorturi; cînd aterizează pe lăbuţe, o parte a energiei cinetice se transformă în energie potenţială şi se acumulează în muşchi; cînd se împinge din nou de pe sol, energia potenţială se transformă din nou în energie cinetică, dînd o forţă complementară fiecărei sărituri. Supleţea acestor animale graţioase este datorată preciziei punerii la contribuţie a muşchilor indispensabili şi, mai ales, valorificării capacităţii de relaxare a muşchilor care nu participă la efortul făcut în acea clipă.

Aceasta a constituit o adevărată revoluţie în tehnica cursei, deoarece înainte, alergînd, atleţii întindeau aproape toţi muşchii, inclusiv cei ai feţei, ceea ce făcea ca mişcările să le fie stîngace, înfrînate. După Owens, pentru a atinge viteza maximă, sportivul trebuie să fugă destins, nefăcînd apel decît la muşchii care participă la cursă şi aceasta numai în fazele în care mişcarea o cere.

Timp de doi ani, Owens şi antrenorul său au elaborat un stil de cursă, iar la 25 mai 1935, Jesse Owens a realizat un miracol pe care, putem afirma cu certitudine, nimeni nu îl va depăşi. În 45 de minute el a stabilit 5 recorduri mondiale pe diverse distanţe scurte şi, cu aceeaşi ocazie, un al şaselea la săritura în lungime.

■ Traducere şi adaptare
LILIANA BLAJOVICI

PELE





Aceste rînduri reprezintă materializarea unor... gînduri care deja au „îmbătrînit" în mine fără a avea ocazia să le aştern pe hîrtie. Ele au fost generate de excelentul „schimb" Ioan Chirilă — Eftimie Ionescu, desfăşurat în urmă cu ani în paginile uneia din revistele de fotbal editate de „Sportul studenţesc".

A urmat apoi capitolul despre „emblema mundialului"

Dar nu trebuie uitat faptul că Pele a strălucit o perioadă îndelungată de timp, de la apariţia lui şocantă în 1958 şi pînă la retragerea de la „Cosmos", de-a lungul a 20 de ani în care fotbalul a evoluat permanent. Iar Pele a rămas mereu în prim-plan.

Sigur, cifra de 1200 de goluri poate fi exagerată, dar oricum cea reală rămîne de două ori mai mare decît reuşitele lui Maradona. Sigur, Maradona este marcat, urmărit, „vînat" la fiecare meci.

Dar nu uitaţi că Pele nu a trecut de preliminarii la

sau MARADONA?

1986 cuprins în frumoasele pagini despre... „Frumoasele noastre duminici" ale aceluiaşi Ioan Chirilă. M-a frămîntat atunci şi evident mă frămîntă încă încercarea de a ierarhiza cu orice preţ într-un domeniu în care nu există nici centimetru, nici gram, nici o altă unitate de măsură în afară de ochiul şi inima spectatorului.

Or, seamănă ochii noştri între ei, seamănă sufletele noastre între ele?

Categoric nu şi de aici apare şi evidenţa că o astfel de ierarhizare va rămîne mereu relativă, recunoscută de unii, contestată de alţii.

Dacă mă hazardez şi eu încercînd să răspund la întrebarea din titlu o fac pentru că mă număr printre aceia care nu au putut niciodată să despartă sportul de om, performanţa de caracter.

Sigur, performanţele lui „El Rey" Pele pot fi minimalizate comparativ cu cele ale lui Maradona, motivaţia fiind încrîncenarea crescută cu care se dispută astăzi întîlnirile pe terenul verde.

două ediţii ale Mondialului tocmai din cauza acestei „vînători", părăsind terenul pe targă.

Sigur, Pele a apelat şi el la „trucuri" în îndelungata sa carieră încercînd să păcălească arbitrii.

Dar nu-mi amintesc ca Brazilia să fi promovat la Mondiale graţie vreunui astfel de truc.

Argentina a mers mai departe datorită mîinii lui Maradona, acesta avînd şi tupeul de a declara că a fost „mîna lui Dumnezeu".

Şi ajungînd aici, am ajuns de fapt la esenţă şi la sfîrşit. Omul Maradona este foarte departe de omul Pele.

Nu reuşesc să mi-l imaginez pe Maradona în genunchi, cu lacrimi în ochi, adresîndu-se mulţimii cu LOVE, LOVE, LOVE!

De aceea, pentru mine Maradona este emblema unui Mundial, dar Pele rămîne EMBLEMA FOTBALULUI. EL, REGELE DINTOTDEAUNA...

■ ALIN SAVU

DIN LUMEA ŞAHULUI

● **TAIMANOV DESPRE FISCHER.** După cum se ştie, în anul 1970, marele maestru sovietic Mark Taimanov a susţinut în compania marelui maestru american Robert (Boby) Fischer meciul pentru sferturile de finală ale candidaţilor la titlul mondial. Acest meci s-a terminat cu scorul de 6—0 în favoarea lui Fischer. Ulterior, Taimanov a declarat: *„Acest meci mi-a adus multe decepţii. Cu toate acestea nu regret că l-am jucat. Boby este un fenomen de excepţie în istoria şahului mondial şi consider că am avut o mare şansă de a juca un meci întreg cu acest mare jucător, chiar dacă l-am pierdut la un scor categoric. Din punct de vedere al valorii şi creativităţii, partidele au fost deosebit de interesante şi nu-mi este ruşine cu ele. Pentru majoritatea foştilor campioni mondiali, şahul nu era numai unica lor îndeletnicire, ci constituia chiar principala lor preocupare în viaţă. Pentru Fischer şahul, fără îndoială, constituia mai mult decît atîta, era chiar sensul vieţii lui. De aceea, toate principiile după care se conducea aveau, în exclusivitate, o amprentă şahistă. Pe parcursul a zece ani m-am întîlnit cu el de mai multe ori şi niciodată nu l-am văzut fără tabla şi figurile de şah. Fischer s-ar putea spune că era înrudit cu şahul, fiind, de fapt, singurul mediu ambiant în care putea respira în voie şi cu plăcere. Iată de ce titlul de campion mondial cucerit de Boby a însemnat pentru el mai mult decît recunoaşterea unor merite sportive. Acest titlu parcă i-ar fi consfinţit rolul de mesie şahistă pe acest pămînt. Dacă şahul este principalul şi singurul sens al vieţii lui, iar el este regele şahului, atunci trebuie să fie şi infailibil în şah. Probabil că aşa gîndea Robert Fischer. Şi într-adevăr, judecînd după comportarea lui ulterioară, în urma victoriei asupra lui Spasski, în 1972, noul campion mondial şi-a asumat şi multe alte obligaţii. Marele maestru american a hotărît că nu mai are dreptul la exprimări eronate despre şah, retrăgîndu-şi de pe piaţă toate cărţile scrise de el, de altfel cărţi bune, apreciind că ele nu mai corespund noului său statut. El considera că, într-un turneu, nu are voie să joace slab şi nici să piardă vreo partidă. Pe scurt, Fischer s-a încărcat cu o asemenea povară încît, pur şi simplu, s-a încovoiat sub greutatea ei. Simţind probabil că nu poate fi cel ce-şi închipuia că ar trebui să fie, Robert Fischer a început să ocolească şahul şi cu cît timpul trecea cu atît mai puternic devenea acest complex psihic. Drept rezultat, dragostea lui fierbinte pentru şah, care nu putea fi comparată cu nimic, proprie numai lui Boby din anii anteriori, a făcut loc unui sentiment de teamă. Nu de un şahist anume, ci faţă de tabla şi figurile de şah. Desigur, ne este greu să înţelegem de ce „regele" şahului, în plină efervescenţă creatoare, în plenitudinea forţelor, îşi părăseşte regatul său. Dar o personalitate de excepţie poate să aibă şi un alt crez, chiar dacă este dureros, totuşi merită toată consideraţia".*

● **PARTIDE... DECISIVE.** Există în lumea şahului nenumărate exemple de partide care, prin rezultatul lor, au hotărît soarta cîştigării unui mare turneu internaţional, de rezultatul unei singure partide a depins calificarea într-o fază superioară a campionatului mondial sau chiar titlul mondial. Uneori, astfel de partide au decis pînă şi destinul şahist al unui mare jucător. Întotdeauna *partidele decisive* au trezit un deosebit interes în rîndul numeroşilor amatori ai acestui nobil sport al minţii. În aceste *partide decisive*, unde „lupta este pe viaţă şi pe moarte", victoria, de regulă, depinde nu numai de talentul marelui maestru. Temperamentul, trăsăturile de caracter, priceperea de a se mobiliza în momentele critice ale încordării, capacitatea de a se concentra, toate aceste calităţi, ca şi altele, au un rol tot atît de important ca şi măiestria şahistă. Istoria şahului a înregistrat o multitudine de fapte cînd pierderea partidei hotărîtoare a exercitat asupra şahistului o asemenea înrîurire încît niciodată, din acel moment, nu a mai atins apogeul cucerit anterior. Totuşi, pe un adevărat luptător, pe sportivul pregătit să înfrunte şi astfel de momente ale competiţiei şahiste, înfrîngerea într-o astfel de *partidă decisivă*, cu tot dramatismul situaţiei, nu-l poate dezarma. Capacitatea unui mare maestru de a se detaşa de obsesia că îndelungatele sale eforturi au fost zădărnicite de o singură mutare pripită, priceperea de a trece peste efectele negative ale unei deziluzii provoacă o mare admiraţie şi un respect deosebit pentru o astfel de personalitate. În această privinţă sînt elocvente două exemple din viaţa şahistă a marelui maestru Boris Spasski. Înfrîngerile la Tal şi Stein, în două *partide decisive*, din ultimele runde ale turneelor zonale din anii 1958 şi 1961 au închis, în faţa talentatului mare maestru, calea spre turneele interzonale, spulberînd, cu încă trei ani, frumoasele visuri ale cuceririi titlului de campion mondial. Dar aceste înfrîngeri au avut darul să nu-l descurajeze, ci din contră, să-l călească, să-l mobilizeze şi să atace, din nou, cu mai multă dîrzenie şi vigoare coroana şahistă mondială. Şi, astfel, în 1969, după ce trece cu aplomb de fazele premergătoare, îl învinge pe T. Petrosian şi devine cel de al zecelea campion din istoria şahului mondial. Una dintre cele mai vestite *partide decisive* este cea desfăşurată în 1910, în ultima rundă a meciului pentru titlul mondial, între Lasker şi Schlehter. Numele marelui maestru Emanuel Lasker este cunoscut astăzi de marea majoritate a iubitorilor de şah, el fiind mulţi ani campion mondial. De Schlehter au auzit mai puţini. Şi totuşi, dacă Schlehter ar fi cîştigat această ultimă partidă (şi a fost foarte aproape de a o cîştiga) ar fi devenit campion al lumii şi s-ar fi situat pe panoplia de onoare a şahului mondial alături de asemenea corifei ca Steinitz, Capablanca, Alehin, Botvinnik. Pierzînd însă această *partidă decisivă*, Schlehter n-a mai revenit în elita şahului mondial. Trei *partide decisive* istorice aparţin marelui maestru David Bronstein. Una dintre ele s-a jucat în primul turneu al pretendenţilor la titlul mondial desfăşurat la Budapesta în anul 1950. Înainte de ultima rundă, Boleslavski conducea cu o jumătate de punct înaintea lui Bron-



stein. El era convins că, în ultima rundă, tenacele său adversar n-o să poată să-l învingă pe experimentatul Paul Keres. Şi astfel, în această ultimă rundă, Boleslavski a făcut foarte repede remiză cu marele maestru suedez Stahlberg. Acest lucru avea să-l regrete ulterior, deoarece Bronstein într-un stil remarcabil l-a învins pe periculosul său adversar şi l-a egalat la puncte pe Boleslavski în clasamentul general. A doua *partidă decisivă* Bronstein a jucat-o tot în compania lui Boleslavski, în meciul pentru desemnarea viitorului adversar al lui M. Botvinnik, deţinătorul titlului de campion mondial. Cele 12 partide ale meciului dintre Bronstein şi Boleslavski n-au decis pe învingător. S-au stabilit încă două partide suplimentare. Prima s-a încheiat remiză. Cea de a doua partidă a fost deosebit de disputată şi Bronstein şi-a manifestat din nou calităţile sale de mare luptător, cîştigînd într-o manieră categorică, obţinînd astfel dreptul de a se întîlni cu Botvinnik pentru titlul de campion al lumii. În acest meci s-a jucat cea de a treia *partidă decisivă* a lui Bronstein. Pînă la terminarea meciului-maraton mai rămăseseră de jucat două partide. În acest moment Bronstein avea un punct avans şi i-ar fi fost suficiente două remize pentru a deveni campion mondial. Totuşi, de data aceasta Botvinnik a fost mai puternic. În lupta aspră a nervilor, el a reuşit să smulgă victoria în penultima partidă, egalînd situaţia la punctaj, iar remiza din cea de a 24-a partidă a meciului a consfinţit rezultatul de 12—12 şi astfel, conform regulamentului, Botvinnik şi-a păstrat titlul de campion mondial.

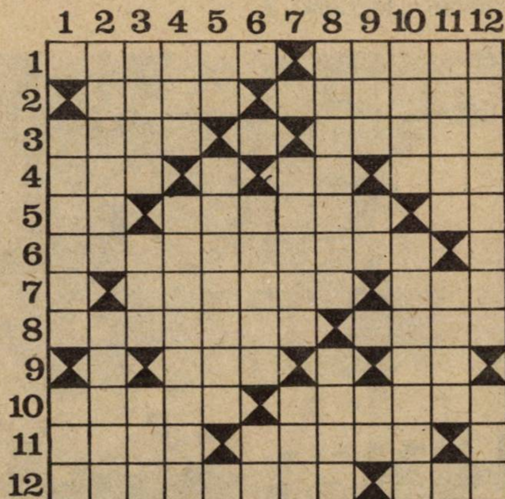
Desigur, în această succintă prezentare au fost cuprinse numai cîteva exemple de *partide decisive*. Poate într-o carte care n-a fost scrisă încă, dar care nu este exclus să fie redactată cîndva, să se povestească astfel de întîmplări deosebit de interesante din lumea şahului. Pentru documentarea şi curiozitatea dv., stimaţi cititori, redăm mai jos partida dintre Lasker şi Schlehter despre care am amintit: 1.d4 d5 2.c4 c6 3.Cf3 Cf6 4.e3 g6 5.Cc3 Ng7 6.Nd3 0—0 7.Dc2 Ca6 8.a3 d:c4 9.N:c4 b5 10.Nd3 b4 11.Ca4 b:a3 12.b:a3 Nb7 13.Tb1 Dc7 14.Ce5 Ch5 15.g4 N:e5 16.g:h5 Ng7 17.h:g6 h:g6 18.Dc4 Nc8 19.Tg1 Da5+ 20.Nd2 Dd5 21.Tc1 Nb7 22.Dc2 Dh5 23.N:g6 D:h2 24.Tf1 f:g6 25.Db3+ Tf7 26.D:b7 Taf8 27.Db3 Rh8 28.f4 g5 29.Dd3 g:f4 30.e:f4 Dh4+ 31.Re2 Dh2+ 32.Tf2 Dh5+ 33.Tf3 Cc7 34.T:c6 Cb5 35.Tc4 T:f4 36.N:f4 T:f4 37.Tc8+ Nf8 38.Rf2 Dh2+ 39.R1 Dh1+ 40.Tf1 Dh4+ 41.Rd2 T:f1 42.D:f1 D:d4+ 43.Dd3 Df2+ 44.Rd1 Cd6 45.Tc5 şi în continuare şi-a concretizat avantajul turnului contra nebun, cîştigînd partida.

■ **ANGHEL VRABIE**

Din istoria fotbalului

- *1866:* se introduce regula ofsaidului (cu trei jucători);
- *1868:* portarul are dreptul de a folosi mîinile;
- *1873:* se introduce regula loviturilor de colţ (cornerul);
- *1874:* sînt introduse loviturile libere;
- *1875:* înălţimea porţilor este redusă de la 5,50 la 2,44 m.;
- *1881:* se instituie, oficial, arbitrajul;
- *1883:* se fixează greutatea şi dimensiunile mingii;
- *1890:* se introduce lovitura de pedeapsă;
- *1905:* se cere ca portarul să rămînă nemişcat în timpul executării loviturii de la 11 metri;
- *1923:* se specifică distanţa de 9,15 m de minge la executarea loviturii de la 11 m;
- *1925:* se modifică regula ofsaidului (cu 2 jucători);
- *1927:* portarul este obligat să stea pe linia porţii la executarea loviturii de la 11 m.

OSTAŞI DE DEMULT



ORIZONTAL: 1) Vechi purtător al steagurilor unei formaţii ostăşeşti — Elevul unei şcoli militare din trecut. 2) Călăraşi — Aliaţi ai lui Ioan Vodă Viteazul în bătălia de la Cahul. 3) Chemare — Pîlpîire. 4) Siglă pentru Republica Costa Rica — Conducător otoman — La tiraliori! 5) Ultimii samurai! — Hotărîţi (fig.) — Tel! 6) Infanterişti la curtea regilor Franţei. 7) Soldat pedestraş din oastea cea mare — Ecou (arh.). 8) Lăncier medieval — Cordiţă de dare a focului la tunuri. 9) Armă haiducească de ocazie — La pistol! 10) A declanşat războiul troian — Dorobanţii cîntaţi de Alecsandri (sing.). 11) Respect ostăşesc — Arma soldaţilor din cavalerie. 12) Ostaşi — Obicei.

VERTICAL: 1) Unul din „cei trei muşchetari" — Copac. 2) Tunar de demult — Ostaş din cavaleria uşoară (pl.) 3) Superstiţie — Sigiliu (pres.) — De interpretat. 4) Vechi ostaş britanic — Străluciri. 5) Arcaş fără arc! — Pedestraş ucrainean. 6) Arcaş — Primii lăncieri! 7) Comandant peste o sută de ostaşi — Vehicul. 8) Militar din cavalerie — Soldaţi cartaginezi. 9) Acum — Icar! — Printre arcaşi! 10) Imortalizaţi pe Columna traiană — Pedestraş otoman. 11) Distanţă — Acoperă armamentul. 12) Infanterist renumit prin precizia tragerilor — Bătut în cap.

Dicţionar: RCS, EHO.

■ **ŞTEFAN DIACONU**

UN PARTENER IDEAL PENTRU AFACERI

PRODUCE ŞI OFERĂ AVANTAJOS :



- macarale-turn cu braţ orizontal
- macarale-turn cu braţ înclinabil
- pompe şi autopompe de beton
- transportoare de beton
- ciocane hidraulice pentru spart betoane sau roci
- instalaţii de glisare pentru orice tip de obiectiv în construcţii
- reparaţii capitale prin schimb de agregate şi modernizări la produsele din fabricaţia uzinei
- service în garanţie şi post-garanţie





ŞOSEAUA GIURGIULUI - Jilava nr. 3-5, Sector 4, Bucureşti,
Telefon 85 40 25; Telex 10 597 „MECON" R



DIN DOSARELE SECRETE ALE CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

BUDAPESTA 1919

NOI MĂRTURII DESPRE **MAREŞALUL ANTONESCU**

PERSONALITĂŢI MILITARE

CUPLURI CELEBRE ÎN FILME

CELE MAI SCUMPE FEMEI

RECORDURI EROTICE

CURIOZITĂŢI ● GLUME ● SERIALE ● POVESTIRI S.F. ● UMOR ● CARICATURI ● SPORT

ALMANAHUL OŞTIRII '91 este editat de redacţia revistei

VIAŢA ARMATEI

Redactor şef: Ion JIANU; redactor şef adjunct: Ion ARAMĂ; secretar general de redacţie: Viorel DOMENICO; redactor responsabil: Nicolae BOGHIAN; tehnoredactori: Dumitru ISPAS, Lucian TEODORESCU; fotoreporteri: Virgil ULIERU, Gheorghe CHIRU, Petrică MIHALACHE, Eugen MIHAI; corector: Constantin DUMITRESCU; dactilo: Livia DUCA

Adresa: strada Cobălcescu nr. 28 A, sector 1, Bucureşti, cod 70 768, telefon 14 20 12

TIPARUL: Combinatul Poligrafic Bucureşti

48 lei



ALMANAHUL OŞTIRII '91